

KPSS

ALAN BİLGİSİ ÇÖZÜMLERİ

HUKUK

1. Bir anayasayı sert (katı) anayasa yapan bazı özellikler şunlardır;

- Değiştirilemeyecek maddeler içermesi
- Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulması
- Anayasanın kabul edilmesinden itibaren belli bir süre değiştirilmesinin yasaklanması
- Anayasa değişikliği için nitelikli karar yeter sayısının aranması
- Anayasa değişikliklerinin iki kez görüşme gibi değiştirilmelerinin özel yöntemlere bağlanması

Fakat;

Anayasanın özgürlüğü kısıtlayıcı sert hükümler içermesi

Anayasa değişikliklerinin Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesi

Kuvvetler birliği veya kuvvetler ayrılığı ilkelerinin benimsenmesi

Anayasanın kazuistik veya çerçeve nitelikte olması

Anayasanın başlangıç kısmının bulunması vb.

Bir anayasayı sert anayasa yapan düzenlemelerden değildir.

CEVAP: C

2. 1982 Anayasası'na göre Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması hâlinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır.

Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci Pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış bulunan iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin ölümü veya seçilme yeterliliğini kaybetmesi hâlinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır.

E seçeneğindeki ifadenin aksine; Cumhurbaşkanı göreve başlayınca kadar görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder.

CEVAP: E

3. Anayasa değişikliklerinin şekil bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiası ile anayasa mahkemesinde iptal davası açabilme hakkı;

- Cumhurbaşkanı ve
- TBMM üye tam sayısının beşte birine aittir.

CEVAP: A

4. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunun öngördüğü usuller;

- Kapalı teklif usulü
- Belli istekliler arasında kapalı teklif usulü
- Pazarlık usulü
- Yarışma usulü
- Açık artırma ve eksiltme usulü

A seçeneğinde yer alan açık ihale usulü ise Kamu İhale Kanununun öngördüğü usullerden biridir.

CEVAP: A

5. Kamulaştırma sürecinin temel aşamaları şunlardır;

1. Kamulaştırma bedeli için yeterli ödeneğin temin edilmesi
2. Kamu yararı kararının alınması
3. Kamulaştırılacak taşınmazın belirlenmesi
4. Kamulaştırma kararının alınması
5. Tapu siciline şerh verilmesi talebi
6. Satın alma usulünün uygulanması

CEVAP: C

6. Kolluk faaliyetleri, kamu gücüne haiz kamu otoriteleri tarafından, kamu düzeninin sağlanması ve bu düzenin devamı amacıyla gerçekleştirilen kamu özgürlüklerini sınırlayıcı tüm faaliyetlerdir. Soruda yer alan Jandarma genel idari kolluk görevlisiyken, Belediye zabıtası ve köy korucusu mahalli idare kolluk görevlileridir. Orman muhafaza müdürü ise hizmet kolluğu olarak görev yapmaktadır.

CEVAP: E

7. Yürütmenin durdurulması kararının hukuki niteliği;
- Ayırksı (istisnai) bir önlemdir; Davanın açılması ile değil, belirli koşulların gerçekleşmesi ile yürütmenin durdurulmasına karar verilir.
 - Geçici bir önlemdir; İdari işlemin uygulanmasını belli bir süreliğine ve en geç davanın sonuçlanmasına kadar ertelemektedir. Dava reddedilmişse yürütmeyi durdurma kararı kendiliğinden son bulur.
 - Bir ara karar niteliğindedir; Yürüyen iptal davasından ayrı bir dava değildir. Yürütmeyi durdurma kararı ayrıca temyiz edilemez. Çünkü bu karar, nihai bir karar değildir ve görülmekte olan dosyayı sonuçlandırmamaktadır.

CEVAP: D

8. 2014 değişikliği ile, idare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren 30 gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir.

CEVAP: D

9. Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye verilecek ceza indirilir. Fakat haksız tahrik etkisi ile suç işleyen kişinin fiili, yalnızca tahrik eden kişiye yönelik olmak zorundadır. Dolayısıyla olayda haksız tahrik konusu fiili icra eden Haluktur. Ama Cafer suçu Haluk'a karşı değil Haluk'un oğlu Kenan'a karşı işlemiş olmasından dolayı haksız tahrikten yararlanamaz ve işlediği suçun tam cezasıyla cezalandırılır.

CEVAP: B

10. Kişi işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur. Suça teşebbüs için;
- Suçun kasten işlenen suçlardan olması gerekir. Çünkü taksirli suçlara teşebbüs mümkün değildir.
 - Elverişli hareketlerin varlığı gerekir.
 - Kastedilen suçun doğrudan doğruya icrasına başlanması gerekir.
 - Suçun failin elinde olmayan nedenlerle tamamlanamaması gerekir.
- Failin kusur yeteneğinin bulunup, bulunmaması ise suça teşebbüsün şartları arasında yer almamaktadır.

CEVAP: C

11. CMK'da düzenlenen koruma tedbirleri şunlardır;
- Yakalama ve gözaltı
 - Tutuklama
 - Adli Kontrol
 - Arama ve elkoyma
 - Şirket yönetimi için kayyım tayini
 - Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi
 - Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi
 - Teknik araçlarla izleme
- C seçeneğinde yer alan müsadere ise CMK'da düzenlenen koruma tedbirlerinden biri değildir.

CEVAP: C

12. Belirli istisnai durumlarda yetkili mahkeme tespit edilmiştir. Ancak bazı durumlarda yargılama yetkili mahkemede değil başka yer mahkemesinde görülür. Yetkinin istisnaları olarak adlandırılan bu durumlar;
1. İstinabe
 2. Bağlantı bulunması
 3. Mahkemenin Nakli; Mahkemenin nakli için 3 sebep bulunmaktadır.
- a– Hukuki ve fiili sebepler
b– Afet sebebiyle
c– Kamu güvenliği sebebiyle

CEVAP: C

13. Kovuşturma evresinde; hâkim, zabıt katibi, müdafii, katılan, savcı, vekil yer alırken şüpheli soruşturma evresinde yer alan bir sıfat olup, kovuşturma evresine geçildiğinde sanık sıfatını alır.

CEVAP: A

14. Tapu dışında kazanılmış olan bir ayni hakkın kütüğe tescilinin bazı sebeplerle uzun zaman alması veya ayni bir hakkın kütükten haksız yere silinmiş olması gibi durumlardan dolayı malik, tapu kütüğüne egemen olan güven ilkesinden dolayı hakkını kaybetme tehlikesiyle karşılaşabilir. İşte geçici tescilin şerhi bu tehlikeleri önlemek amacıyla düzenlenmiştir. Geçici tescilin şerhi, ayni hakkın korunmasını sağlama ve belgelerdeki noksanlıklar durumlarında yapılır. **Geçici tescilin şerhi ilgililerin istemi ya da mahkeme kararı ile yapılır.** Geçici tescilin şerhinin genel hükmü, tapu siciline güven ilkesini ortadan kaldırmaktır. **Ayni hakkı iddiası ile eksik belgelerin tamamlanması** geçici tescilin şerhi ile nitelikli hale gelir.

CEVAP: E

15. Bir aynı hakkın konusu ancak belirli bir şey olabilir. Zira bir şeyin parçaları, bütünden ayrılıp ayrı bir varlık oluşturmadıkça, ayrı bir aynı hak konusu olmazlar. Örneğin, bir ineğin ayaklarına biri, başına bir başkasının malik olması mümkün değildir. Aynı şekilde bütünleyici parçalar da bağımsızlıklarını kaybettikleri için ayrı bir aynı hak konusu olamazlar.

CEVAP: D

16. Bilindiği üzere aynı hakkın doğumu için gerekli bütün kurucu unsurlar tamam ve geçerli ise, tescil aynı hakkın kazanılması sonucunu doğurur. Kurucu unsurlar eksik veya geçerli değilse tescil yolsuzdur ve bu tescille kural olarak aynı hak kazanılmış olmaz. Buna rağmen tescil, iyiniyetli üçüncü kişiler bakımından hüküm ifade eder. Nitekim Medeni Kanun, “*tapu kütüğündeki tescile iyiniyetle dayanarak mülkiyet veya bir başka aynı hak kazanan üçüncü kişinin kazanımı korunur*” hükmünü koymuştur. Bu hükmün uygulanabilmesi için birtakım şartların gerçekleşmesi gerekir. Bu şartlar:

- Tapu kütüğünde aynı hakka ilişkin bir yolsuz tescil bulunmalıdır.
- Yolsuz tescile dayanarak bir aynı hak kazanan kimse üçüncü kişi olmalıdır.
- Üçüncü kişi iyiniyetli olmalıdır.
- Yolsuz tescile dayanılarak kazanılan hak aynı hak olmalıdır.
- Aynı hak kazanımı tapuya güven ilkesine dayanmalıdır.

Olaya göre (C) bu unsurların tümüne sahip olduğundan tescil işleminin yapılması ile mülkiyet hakkını kazanmıştır. Dolayısıyla (C) kendi mülkiyetinde bulunan bir taşınmazı sattığı için (D) mülkiyet hakkını kazanmıştır. (C) ve (D) için zamanaşımı sürelerinin geçip geçmediğine bakılmaz. Ayrıca taşınmazlarda, taşınır eşyalar için geçerli olan “ziyledik sürelerinin eklenmesi” kuralı da uygulanmaz. Zira iyiniyetli üçüncü kişiler yolsuz tescil hükümlerini taşıdığı takdirde zamanaşımıyla değil, tapuda adlarına yapılan tescil ile mülkiyet hakkını kazanırlar.

CEVAP: E

Özel Boşanma Sebepleri	Genel Boşanma Sebepleri
• Zina • Hayata Kast ve Pek kötü veya Onur kırıcı Davranış • Suç işleme veya Hayasiyetsiz Hayat Sürme • Terk • Akıl Hastalığı	• Evlilik Birliğinin Temelinden Sarılması • Eşlerin Anlaşması • Ortak Hayatın Yeniden Kurulmaması

CEVAP: C

18. El yazılı vasiyetnamenin geçerli olabilmesi için vasiyetnamenin bizzat vasiyetçi tarafından baştan aşağı bireysel el yazısıyla yazılması, yine el yazısıyla (ay ve gün dâhil) düzenleme tarihi eklenerek imzalanması gerekir. Medeni Kanun da şu ifadelerle bu durumu şöyle dile getirir: “El yazılı vasiyetnamenin yapıldığı yıl, ay ve gün gösterilerek başından sonuna kadar miras bırakanın el yazısıyla yazılmış ve imzalanmış olması zorunludur.”

El yazısı için kullanılan aletin niteliği veya vasiyetnamenin neyin üzerine yazıldığı hiçbir önem taşımaz. Örneğin vasiyetname bir tebeşir, ruj vb. şeylerle duvar, peçete, masa üzerine yazılabilir. Aynı şekilde vasiyetnamenin hangi dilde yazıldığına da bir önemi yoktur. İmza kısaltılarak, paraf olarak, hatta salt “anneniz” veya “babanız” gibi lakaplarla ve SK gibi harflerle bile atılabilir. Parmak izi ile de düzenleme yapmak mümkündür. Ancak dijital imza ve kaşe kullanılamaz. İmza ile ilgili dikkat edilmesi gereken bir başka nokta da şudur: İmza vasiyetnamenin içine konduğu zarfın üstüne de atılabilir.

Vasiyetçi isterse, el yazısıyla düzenlediği vasiyetnamesini saklanması için açık veya kapalı olarak herhangi bir memura, kuruma veya dostuna emanet edebilir. Ancak unutulmamalı ki, vasiyeti bir yere tevdi etmek asla bir zorunluluk değildir.

CEVAP: B

19.

YENİLİK DOĞURAN HAKLAR

KURUCU YENİLİK DOĞURAN HAKLAR	Bir hakkın kullanılması yeni bir hukuksal ilişkinin doğmasına yol açmakta ise buna kurucu yenilik doğuran hak denir. Alım, önalım, geri alım hakları örnek olarak verilebilir.
DEĞİŞTİRCİ YENİLİK DOĞURAN HAKLAR	Var olan bir hukuksal durumun tek tarafı irade açıklaması ile değiştirilmesini sağlayan haklara değiştirici yenilik doğuran haklar denir. Seçimlik haklarda seçim hakkının kullanılması gibi.
BOZUCU YENİLİK DOĞURAN HAKLAR	Kişilere, var olan bir hukuksal durumu sona erdirmeye yetkisi tanıyan haklara ise bozucu yenilik doğuran haklar denir. Fesih hakkı gibi.

CEVAP: D

20. Tek tarafa borç yükleyen sözleşmeler

Tek tarafa borç yükleyen sözleşmelerde, sadece bir taraf borç altına girmektedir. Bağışlama vaadi sözleşmesi, kefalet sözleşmesi en önemli türlerdir. Burada karıştırılmaması gereken husus şudur. Sözleşmeler kural olarak en az iki tarafın varlığı ile kurulur. Tek tarafa borç yükleyen sözleşmeler, sözleşme taraflarının tek kişi olması anlamına gelmez. Burada sözleşmenin iki tarafı vardır ancak, bunlardan yalnızca biri borç altına girmekte, diğer tarafın yerine getireceği herhangi bir borcu bulunmamaktadır. Bu özelliği itibarıyla meydana gelmeleri için bir tek kişinin irade beyanına ihtiyaç gösteren “tek taraflı hukuki işlem”lerle bunları karıştırmamak gerekir. Şöyle ki, vasiyetname düzenlemek tek taraflı hukuki işlemdir. Buna karşılık, bağışlama sözleşmesinde bağışı yapan ve bağışı kabul eden iki taraf vardır ancak, bağışı kabul eden tarafın yerine getirmek zorunda olduğu bir edim yoktur.

a) İki tarafa borç yükleyen sözleşmeler

İki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde taraflardan her biri, diğer tarafın aynı zamanda hem alacaklısı, hem de borçlusudur. Yani bu tür sözleşmelerde her iki tarafta birbirine borçludur. İki tarafa borç yükleyen sözleşmeler kendi içinde “eksik iki tarafa” ve “tam iki tarafa” borç yükleyen sözleşmeler olarak ikiye ayrılır.

- **Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler:** Bu tür sözleşmelerde her iki taraf da birbirine karşı asli bir edimi yerine getirme konusunda borçlanmışlardır. Edimler arasında tam anlamıyla bir karşılıklılık ilişkisi vardır. Yani taraflar edimlerini değiştirmektedir.

Örneğin, A, teknoloji mağazası sahibi olan S'den 2.000 TL'ye bir bilgisayar satın aldığı anda her iki taraf da birbirine borçludur. Şöyle ki, A'nın sözleşmeden doğan borcu bilgisayarın bedeli olan iki bin lirayı vermek iken, S'nin borcu ise bedelini aldığı bilgisayarın Ziyedlik ve mülkiyetini alıcıya devretmektir. Örnekteki satım sözleşmesi gibi, kira sözleşmeleri, hizmet ve eser sözleşmelerinde de durum böyledir.

- **Eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler:** Bu tür sözleşmelerin tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerden farkı, tarafların yüklendikleri edimlerin birbiriyle değiştirilmesi amacını taşımasıdır. Bir başka ifadeyle eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde bir taraf her zaman borç altına girerken, diğer taraf ise ancak bazı şartlar gerçekleşirse borç altına girer.

Örneğin, ücretsiz vekâlet sözleşmesinde vekil, vekâlet veren adına bir iş görme borcunu yüklenir. Şayet vekil, yüklendiği bu işi görürken bazı masraflar yapmak zorunda kalmışsa, vekâlet verenin bu

masrafları ödeme borcu doğar. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, edimlerin birbiriyle değiştirilmiyor olmasıdır. Aynı şekilde, ödünç sözleşmelerinde de durum aynıdır.

CEVAP: E

21. Öneri, bir sözleşmeyi meydana getirmek amacı ile bir kimsenin teklifini içeren ve karşı tarafa yöneltilen süre ve şart koşullarını içerebilen irade beyanıdır. Bir başka ifadeyle öneri, sözleşmenin yapılması teklifini kapsayan ve bu amaçla zaman itibarıyla daha önce yapılan, karşı tarafa varması gerekli, tek taraflı, kesin ve bağlayıcı bir nitelik taşıyan, muhatabın kabulü ile sözleşmenin kurulması sonucunu doğuran irade açıklamasına denir. Öneri, kural olarak özel bir şekle tâbi değildir. Önerinin özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

ÖNERİ KARŞI TARAF VAZİYETİ	Öneri, muhataba ulaşması gerekli irade açıklamalarındandır. Önerinin hüküm ve sonuç için, muhatabın hâkimiyet alanına ulaşması gerekir. Öneri, iş hayatındaki uygulamalara göre uygun bir zamanda muhatabın posta kutusuna, evine veya iş yerine ulaşmakla ya da yetkili personeli tarafından kabul edilmesiyle hâkimiyet alanına ulaşmış sayılır. Öneri, belli bir kişiye yapılabileceği gibi herkese açık yani kamuya yönelik de yapılabilir.
ÖNERİ SÖZLEŞMENİN ESASLI UNSURLARINI İÇERMELİDİR	Geçerli bir öneri sözleşmenin tüm esaslı unsurlarını içermelidir. Bu nedenle, bir satış sözleşmesinde satılan şey ile satış parası, objektif esaslı unsurlar oldukları için bunların öneri açıklamasında açıkça belirtilmesi gerekir. Bunun yanında, öneren sözleşmenin kurulmasını bazı yan noktalar üzerinde anlaşma sağlanmasına bağlamış da olabilir. Bunlar da sözleşmenin sübjektif esaslı noktaları haline getirildiklerinden, öneride tam ve açık olarak belirtilmelidir. Ancak bunların sözleşmede belirtilmesi şart değildir.
ÖNERİ HUKUKİ SEBEBİ İÇERMELİDİR	Sözleşmenin kurulabilmesi hukuki sebebin varlığına bağlıdır. Bu nedenle, muhatabın öneri açıklamasında, kurulması teklif edilen sözleşmenin hukuki sebebinin açık olarak anlatılması gerekir.
ÖNEREN ÖNERİSİNDE CİDDİ VE ÖNERİSİYLE BALI OLMA NİYETİNDE OLMALIDIR	Önerenin bağlanma niyetiyle yapıldığı öneri, öneri olarak nitelendirilemez.

CEVAP: A

22. Hukuki işlemler genellikle bizzat yükümlülük altına giren taraflarca yapılır. Ancak bu durum emredici olmadığından bir zorunluluk değildir. Yani işlem başkaları aracılığıyla da yapılabilir. İşte, bir kimse-nin, hüküm ve sonuçları başka bir kişinin hukuk alanında doğmak üzere o kişinin ad ve hesabına hukuki işlem yapma yetkisine temsil denir. Temsil ilişkisini en yaygın şekliyle ikiye ayırabiliriz.

Doğrudan Doğruya Temsil: Bir kişinin sahip olduğu temsil yetkisine dayanarak, başka bir kişinin ad ve hesabına hukuki işlem yapmasına denir. Bu temsil türünde ikinci bir işleme gerek kalmaksızın yapılan hukuki işlem, hüküm ve sonuçların doğrudan doğruya temsil olunan kişinin hukuki alanında doğurur. Yapılan hukuki işlemde doğan hak ve borçların sahibi, temsil olunandır. Örneğin: (A) müfettiş olarak Erzurum'a atanmıştır. Erzurumlu çok fazla tanıdığı olmadığından nerede ev kiralaması gerektiğini bilemeyen (A), eski arkadaşlarından (T)'yi arayarak kendisine bu konuda yardımcı olup olamayacağını sorar. Tesadüf o dur ki, (T) tam da o sıralarda Erzurum'da bulunmaktadır. (T) kısa bir sürede bir ev bulur ve kiralamak için ev sahibi ile bir sözleşme yapar. Sözleşmede evi (A) adına kiraladığını ve onun kiracı olarak kalacağını belirtir.

Dolaylı Temsil: Bu temsil türünde temsilci kendi adına fakat temsil olunan kişi hesabına hareket eder. Bu nedenle dolaylı temsilde iki hukuksal işlem söz konusu olur. Birinci aşamada, temsilci üçüncü kişiyle kendi adına fakat temsil olunanın hesabına bir işlem yapar. Daha sonra da, bu işlemin sonuçlarının temsil olunana devir işlemi yapılır. Zira bu devir işlemi yapılmayacak olursa, sözleşme temsilci adına yapılmış olduğundan sonradan meydana gelecek olası zararlardan bizzat temsilcinin kendisinin sorumlu tutulması kaçınılmaz olacaktır. Dolaylı temsile örnek verecek olursak, yukarıda ki örneği buraya uyarlamamız yeterli olacaktır. Önceki örnekte (T), evi kiralarken kira sözleşmesinin tarafı olarak arkadaşı (temsil olunan) A'yı işaret etmiş ve sözleşmeyi onun adına kurmuştu. Burada ise (T) kira sözleşmesini kendi adına kuracak yani aslında evi kendisi için tutmuş gibi davranacak, sonra bu kira sözleşmesinin taraf olma sıfatını (A)'ya devredecektir.

CEVAP: B

23. Bir tacir daha fazla müşteri çevresine ulaşabilmek amacıyla ticari faaliyetleri gereği iş yerlerinin sayısını artırabilir. Bu durumda tacirin birden fazla işletmesinin olması gerekir. Dolayısıyla tacir her işletmesini ayrı ayrı ticaret siciline tescil ettirmelidir. Bunun yerine tacir bütün işletmelerini aynı çatı altında toplamak isteyebilir. Bu durumda tacirin ihtiyacına cevap verecek olan merkez şube ayrımı karşımıza çıkmaktadır.

Merkez: Aynı veya birbirine bağlı konularda çalışan şube veya şubelere iç idare bakımından emir ve direktif veren ve şube hesaplarının toplandığı işyeridir. Her ticari işletmenin merkezi taktır. Bir tacirin birden fazla işletmesi varsa her işletmesinin idaresinin bağımsız olması gerekir. Ancak bu durumda birden fazla merkezden söz edilebilir. Her tacir ticari işletmesini açıldığı günden itibaren 15 gün içinde işletme merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve ilan ettirmelidir.

Şube: Bir ticari işletmeye bağlı olup ister merkezin bulunduğu sicil çevresi içinde isterse başka bir sicil çevresi içinde olsun bağımsız sermayesi veya muhasebesi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kendi başına sınaî ya da ticari faaliyetin yürütüldüğü yerler ve satış mağazaları şubedir. Bir yerin şube sayılabilmesi için birtakım unsurların varlığı gerekir. Şöyle ki:

- İç ilişkilerde bağımsız olmak
- Dış ilişkilerde bağımsız olmak
- İdare ayrılığı
- Yer, sermaye ve muhasebe ayrılığı
- Şubeler merkezin kullandığı ticaret unvanını şube olduklarını belirterek kullanmak zorundadır.
- Türkiye merkezli şubeler ve unvanları bulundukları yer ticaret siciline şube oldukları belirtilerek tescil ve ilan edilir.
- Merkezleri Türkiye dışında bulunan şubeler de yerli şubeler gibi tescil ve ilan edilir. (Yabancı merkezli şubeler kendi ülkelerindeki ticaret unvanı hükümlerine tâbi kılınabilir.)
- Bir ticari işletme devredileceği zaman devrin kapsamına kural olarak şubeler de girer.
- Şubeler merkezden ayrı olarak bulundukları yerdeki ticaret ve sanayi odalarına kaydolmak zorundadır.
- Şubelerin hukuki işlemlerinden dolayı açılacak davalar merkezin bulunduğu yerde açılacağı gibi şubenin bulunduğu yerde de açılabilir. (İflas davası yalnızca merkezin bulunduğu yerde açılır.)

CEVAP: E

24. Kural olarak işletmeyi devralan alacakları ve borçlarıyla birlikte işletmeyi devralır. Ancak borçların direkt olarak devralınca üstlenilmesinin yaratacağı sakıncaları ortadan kaldırmak amacıyla devreden, devralanla birlikte 2 yıl süreyle borçlardan müteselsil olarak sorumlu olmaya devam eder. Bu 2 yıllık sürenin başlangıcı, muaccel borçlar için işletmenin devrinin ilanından, müaccel borçlar için ise borcun muaccel olmasından itibaren başlar.

CEVAP: C

25. Anonim şirketler sermaye topluluğu olarak örgütlenen, tüzel kişiliğe sahip şirketlerdir. Şirket ortakları sermaye olarak nakdi veya aynı değerler getirebilirler. Ancak, Kişisel emek, ticari itibar, vadesi gelmemiş alacaklar, kişisel hizmet edimleri sermaye olarak konulamaz.

CEVAP: E

26. **Nama yazılı senet:** Belirli bir kişinin adına yazılı olup da onun emrine kaydını içermeyen ve kanunen de emre yazılı senetlerden sayılmayan kıymetli evraklar nama yazılı senetlerdendir.

Bu şekilde düzenlenebilecek senetler:

- Poliçe
- Bono
- Çek
- Hisse senetleri
- Tahvil

Bu tür senetleri emre yazılı hale getirebilmek için senet üzerine "emrine kaydı" düşülür.

CEVAP: C

27. Sosyal düşünceler bazı zamanlarda icra takip işlemlerinin yapılmaması konusunda düzenlemeler yapılmasını öngörmüştür. İcra – İflas Hukuku anlamında bu durumlar "tatil ve talik (erteleme)" halleri olarak düzenlenmiştir. Bu anlamıyla icra takip işlemlerinin ertelenmesi sebepleri şunlardır:

- Borçlunun kendisinin veya yakınlarından birinin (üstsoy, altsoy ve eş) ölmesi. Borçlunun kardeşinin ölümü erteleme sebebi olarak kabul edilmemektedir.
- Borçlunun ağır hasta olması
- Borçlunun tutuklu veya hükümlü olması
- Borçlunun asker olması

Bu sayılanlar "genel talik halleri" olarak düzenlenmiştir. Ayrıca düzenlemede bir de "özel talik halleri" mevcuttur. Şöyle ki, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma, iflasın ertelenmesi, olağanüstü durumlar, konkordato mükleti bu başlıkta değerlendirilir.

CEVAP: D

28. İcra mahkemesince iflas dairesine seçilecek üç üyenin belirlenmesi için altı aday göstermek, ikinci alacaklılar toplantısının değil, birinci alacaklılar toplantısının en önemli görevidir.

CEVAP: C

29. İcra müdürünün, borçluya karşı ödeme emri göndermeden önce, senedin zamanaşımına uğrayıp uğramadığını inceleme yetkisi yoktur. Bu husus borçlu tarafından itiraz yoluyla ileri sürülebilir.

CEVAP: E

30. Taksiratlı iflas, müflisin hile derecesine varmayan kusuruyla iflas etmesidir ve suç oluşturur. D, seçeneğinde verilen, muvazaalı satış yapmak ise, taksiratlıdan daha ağır bir iflas türü olan hileli iflas nedenidir.

CEVAP: D

İKTİSAT

1. Emek – Değer Teorisi denince akla gelen ilk isimler A. Smith ve D. Ricardo'dur. A. Smith özel mülkiyetin olmadığı ve sermaye birikiminin başlamadığı ilkel toplum aşamasında malların değerini onları üretmek için harcanacak emek miktarı ile ifade edileceğini savunmuştur. Ricardo, A. Smith'in bu görüşünü benimseyerek daha da ileri götürerek özel mülkiyetin olduğu ve sermaye birikiminin mümkün olduğu toplumlarda bir malın değerinin üretimi için gerekli olan emek miktarı ile açıklanacağını savunarak bu bağlamda emek – değer teorisini benimsemektedir.

Ancak Ricardo'ya göre malların değişim değerini belirleyecek ve üretimde kullanılacak emek ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi eski emek ya da dolaylı emek olup üretimde kullanılan makine ve teçhizatın üretimini gerçekleştiren emek iken ikinci emek türü ise bugünkü emek ya da doğrudan emek olup üretim sürecinde makine ve teçhizatla yani sermaye ile birlikte kullanılan emektir. Bu bağlamda A. Smith sermaye birikiminin olmadığı ilkel toplum aşamasında üretimin sadece doğrudan emek ile gerçekleşeceğini ve buna bağlı olarak bir malın değerini belirleyen tek unsurun da üretimde kullanılan emek miktarı olacağını savunmuştur. Ancak D. Ricardo hiçbir zaman emeğin tek başına üretimde bulunmadığını ve mutlaka üretim sürecinde bir araç kullandığını savunmuştur.

Ricardo'ya göre bir malın değeri, üretimde kullanılan doğrudan emekle bu emeğe yardımcı olan sermaye üretimine harcanan emek ile orantılı olacaktır. Malın değerini belirleyen emek, sadece malın üretiminde kullanılan doğrudan emek olmayıp üretimde kullanılan sermaye mallarını üreten dolaylı emeği de kapsamaktadır.

CEVAP: D

2. Tüketici için denge koşulu, bütçe doğrusuyla farksızlık eğrisinin teğet olduğu noktada sağlanır. Denge noktasında bütçe doğrusunun eğimi ile farksızlık eğrisinin o noktadaki eğimi yani marjinal ikame oranı birbirine eşittir. Soru bu bağlamda marjinal ikame oranının bütçe doğrusunun eğimine eşitlenmesiyle çözülebilir.

Marjinal ikame oranı, farksızlık eğrisine her hangi bir noktadan çizilen teğetin eğimi olduğuna göre bu değer farksızlık eğrisinin fonksiyonunda X'e türev alarak hesaplanabilir.

$$MRS = \frac{\Delta Y}{\Delta X} = \frac{dy}{dx} = -256 \cdot X^{-3}$$

$$\text{Bütçe doğrusunun eğimi } -\frac{P_X}{P_Y} = -\frac{12}{3} = -4$$

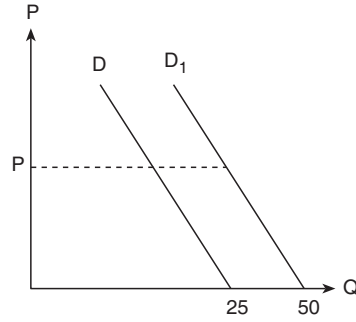
Tüketici dengesinin sağlandığı noktada

$$MRS = -\frac{P_X}{P_Y} \Rightarrow -256 \cdot X^{-3} = -4$$

$$\Rightarrow X^3 = \frac{256}{4} = 64 \Rightarrow \sqrt[3]{X^3} = \sqrt[3]{64} \Rightarrow X = 4 \text{ olur.}$$

CEVAP: A

3. Malın fiyatının değişmesiyle birlikte talep eğrisi üzerinde bir noktadan diğerine geçilmesiyle ortaya çıkan duruma **talep edilen miktarın değişmesi** denir. Ancak talep eğrisinin her alternatif fiyat düzeyinde bir bütün olarak sağa ya da sola kaymasına **talebin değişmesi** denir. Talep eğrisinin bir bütün olarak yani paralel olarak dışa kaymasına **talebin artması** denirken, yine talep eğrisinin bir bütün olarak yani paralel olarak sola kaymasına ise **talebin azalması** denir.

Şekilde de görüldüğü gibi P fiyat düzeyinde talep eğrisi bir bütün olarak yani paralel olarak sağa kaymış ve aynı fiyat düzeyinde tüketicinin talebi artmıştır.

Soruda verilen talep fonksiyonu $P = 50 - 2Q$ şeklinde iken fiyatın sıfır ($P=0$) olduğu durumda talep 25 birimdir.

$P = a - bQ$ şeklindeki ters talep fonksiyonlarında b

parametresi $\frac{\Delta P}{\Delta Q}$ değerine yani talep eğrisinin eği-

mine eşittir. Dolayısıyla talebin arttığı durumda talep eğrisi paralel olarak sağa kayacağı için eğiminin değişmemesi gerekir. Bu durumda cevaplarda yer alan $P = 100 - 2Q$ şeklindeki talep eğrisi için fiyatın sıfır ($P=0$) olduğu durumda talep 50 birime çıkmaktadır. Talep fonksiyonunun eğimi aynı olduğuna göre talebin artmasını ifade eden cevap şıkkı bu olmalıdır.

Diğer şıklarda yer alan talep eğrilerinin (a, b, c şıklarında) ya eğimleri değişmiştir ya da (e şıkkı) talep edilen miktar azalmıştır.

CEVAP: D

4. Tüketicinin tüketim sepetleri içerisinde karşı karşıya kaldığı malları farklı ayrımlara tabi tutarak sınıflara ayırmak mümkündür. Bu ayırım daha çok malların fiyatının değişmesi karşısında tüketicinin talep ettiği miktardaki değişmeye göre ya da tüketicinin gelirinin değişmesi karşısında talep ettiği mal miktarını değiştirmesine göre yapılmaktadır. Buna göre,

Üstün mal; tüketicinin gelir düzeyinin artması karşısında talep miktarını arttırdığı mallardır. Üstün mallar için gelir artışı karşısında malın tüketilen miktarı arttığı için yani talebi gelirle aynı yönde değiştiği için engel eğrisi pozitif eğimlidir. Ayrıca üstün mallar için hesaplanacak gelir esnekliği değeri pozitif değer almaktadır. Üstün mallar için ikame ve gelir etkilerinin yönü aynıdır ve negatiftir. Bu, malın fiyatının düşmesi karşısında ikame ve gelir etkisi gereği talep edilen miktarının artacağını gösterir.

Düşük (fakir) mal; tüketicinin gelir düzeyinin artması karşısında talep miktarını azalttığı mallardır. Düşük mallar için gelir artışı karşısında malın tüketilen miktarı azaldığı için yani talebi gelirle ters yönlü değiştiği için engel eğrisi negatif eğimlidir. Talep miktarı ve gelir arasındaki ters yönlü ilişkiye bağlı olarak düşük mallar için gelir esnekliği değeri negatiftir. Düşük mallar için ikame etkisi negatif değer alırken, gelir etkisi pozitif değer almaktadır. Malın fiyatının düşmesi karşısında ikame etkisi gereği tüketilen miktar artarken, gelir etkisi gereği tüketilen miktar azalmaktadır. İkame etkisi gelir etkisinden daha büyük olduğu için fiyat düşüşü karşısında tüketilen miktarı artmaktadır.

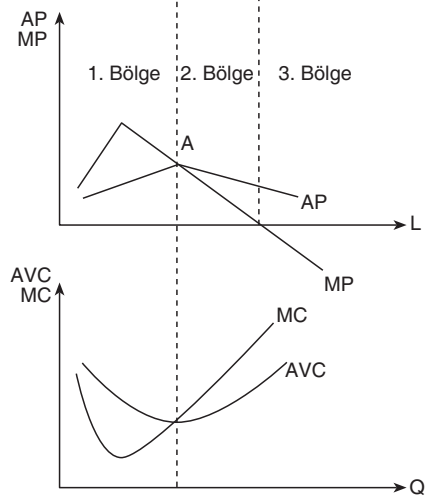
Normal mal; malın fiyatının düşüşü karşısında tüketicinin talep miktarını arttırdığı mallardır. Normal mallar için ikame ve gelir etkilerinin yönü aynıdır ve negatiftir. Bu, malın fiyatının düşmesi karşısında ikame ve gelir etkisi gereği talep edilen miktarının artacağını gösterir. Çoğu zaman normal mal ifadesi, üstün malı kapsayacak şekilde kullanılmaktadır. Tanım itibarı ile biri fiyat düşüşü karşısında talep edilen miktardaki artışa bağlı tanımlanırken bir diğeri gelir artışı karşısında tüketilen mal miktarındaki artışa göre ifade edilir. Ancak normal mallar üstün mal olabileceği gibi, üstün mallar da normal mal niteliği taşıyabilirler. Bu nedenle çoğu zaman ve özellikle sınavlarda üstün mal ifadesi yerine normal mal ifadesi kullanılmaktadır.

Giffen mal; fiyat düşüşü karşısında tüketicinin talep miktarını azalttığı yani talep kanununa aykırı olan maldır. Giffen malın talep eğrisi pozitif eğimlidir. Giffen mallar için ikame etkisi negatif değer alırken, gelir etkisi pozitif değer almaktadır. Malın fiyatının düşmesi karşısında ikame etkisi gereği tüketilen miktar artarken, gelir etkisi gereği tüketilen

miktar azalmaktadır. İkame etkisi gelir etkisinden daha küçük olduğu için fiyat düşüşü karşısında tüketilen miktarı azalmaktadır.

CEVAP: C

5.

Şekilde üretimin üç bölgesi ile ortalama değişken maliyet ve marjinal maliyet eğrileri arasındaki ilişki görülmektedir.

Ortalama değişken maliyetin, ücret haddinin ortalama fiziki ürün oranına eşit olduğu (W/AP) göz önüne alındığında **ortalama değişken maliyet eğrisinin şekli ortalama ürün eğrisinin tam tersidir.**

Marjinal maliyetin, ücret haddinin marjinal fiziki ürüne oranına eşit olduğu (W/MP) göz önüne alındığında **marjinal maliyet eğrisinin şekli marjinal fiziki ürün eğrisinin şeklinin tam tersidir.**

Rekabetçi piyasada bir firmanın kısa dönem arz eğrisi, marjinal maliyet (MC) eğrisinin, ortalama değişken maliyet eğrisi (AVC) üzerinde kalan kısmı olduğuna göre marjinal maliyet eğrisinin ortalama değişken maliyet eğrisine eşit olduğu nokta firma için kapanma noktasıdır. Kapanma noktası üretim dönemlerinde ikinci bölgenin başlangıç noktasına yani marjinal fiziki ürünün ortalama fiziki ürüne eşit olduğu noktaya karşılık gelmektedir. Şekilde A noktası ile gösterilen nokta firmanın kapanma noktasına karşılık gelmektedir.

Soruda firmanın kapanma noktasındaki toplam fiziki ürünü sorulduğuna göre bu noktada ortalama fiziki ürün değeri maksimum durumdadır. Bu noktadaki üretim miktarını bulmak için ortalama fiziki ürün değerinin maksimum olduğu noktadaki işgücü

miktarını bulup bu değeri üretim fonksiyonunda yerine koymak yeterli olacaktır. Buna göre;

$$AP = \frac{TP}{L} = \frac{Q}{L} \Rightarrow AP = \frac{-L^3 + 6L^2}{L} = -L^2 + 6L \text{ olur.}$$

Şimdi ortalama fiziki ürün fonksiyonunun işgücüne göre türevini alıp sıfıra eşitlediğimizde bize maksimum olduğu noktadaki işgücü miktarını verir.

$$\frac{dAP}{dL} = 0 \Rightarrow -2L + 6 = 0 \Rightarrow 2L = 6 \Rightarrow L = 3 \text{ olur.}$$

İşgününü 3 birim olduğu noktada ortalama fiziki ürün maksimum olduğuna göre bu işgücü miktarını üretim fonksiyonunda yerine koyduğumuzda bize kapanma noktasındaki üretim düzeyini verir.

$$L = 3 \Rightarrow$$

$$Q = -3^3 + 6 \cdot 3^2 = -27 + 54 = 27 \text{ olur.}$$

CEVAP: C

6. Üretim teknolojisi tanımlanırken kullanılan bir diğer fonksiyon türü, farklı ikame esneklikleri değerleri alması mümkün olan CES üretim fonksiyonudur. Bu tip fonksiyon ikame esnekliği sabit üretim fonksiyonu olarak adlandırılır. Fonksiyonel gösterim şekli aşağıdaki gibidir.

$$Q = f(L, K) = (L^a + K^a)^{\frac{1}{a}}$$

CES tipi üretim fonksiyonlarında ikame esnekliği değeri $k = \frac{1}{1-a}$ değerine eşittir. Soruda CES tipi

üretim fonksiyonu $Q = (L^{0.5} + K^{0.5})^2$ olarak verildiğine göre a parametresi değerinin 0,5 olduğu görülmektedir. Buna göre ikame esnekliği değeri;

$$k = \frac{1}{1-a} = \frac{1}{1-0,5} = 2 \text{ olur.}$$

CEVAP: B

7. Firmanın toplam maliyetini bulabilmek için eş maliyet doğrusu denkleminde hareket edelim. Denklemden sermaye girdisini sıfır kabul edip denklemi çözümlendiğimizde bize firmanın işgücünden kullanabileceği maksimum miktarı verir. Buna göre;

$$K = 0 \text{ için } 0 = 100 - 4L$$

$$\Rightarrow 100 = 4L \Rightarrow L = 25 \text{ olur.}$$

Veri bütçesini iki girdiye harcayan firmanın eş maliyet doğrusu denklemini alışıktığımız şekilde yazalım. Eş maliyet doğrusunun denklemi aynı zamanda üreticinin katlandığı maliyeti yani toplam maliyetini ifade etmektedir.

$$TC = M = P_L \cdot L + P_K \cdot K$$

Üreticinin veri bütçesinin tamamını işgücüne harcadığı durumda kullanabileceği maksimum işgücü miktarı veri bütçesinin, işgücünün fiyatına bölünmesiyle bulunur. Buna göre;

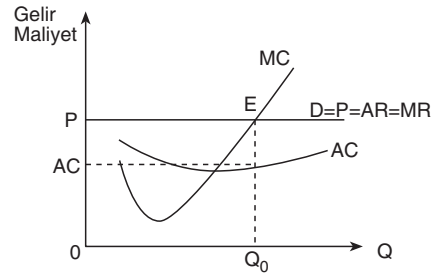
$$\frac{M}{P_L} = L \Rightarrow L = 25 \text{ ve } P_L = 10$$

$$\Rightarrow \frac{M}{10} = 25 \Rightarrow TC = M = 250 \text{ olur.}$$

CEVAP: D

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

8.

Kısa dönemde rekabetçi firma için kar maksimizasyonu koşulu marjinal gelirin marjinal maliyete eşit olduğu ($MR = MC$) E noktasındaki Q_0 üretim düzeyinde gerçekleşmektedir. Soruda bu üretim düzeyinde malın satış fiyatının ortalama maliyetinden büyük olduğu ifade edildiğine göre bu koşul ancak ve ancak kar maksimizasyonu üretim düzeyinde ortalama maliyetin fiyattan daha aşağıda olması durumunda söz konusu olur.

Şekilde de görüldüğü gibi bu durumda Q_0 üretim düzeyinde firmanın her birim malını sattığı fiyat, Q_0 üretim düzeyindeki her birimin ortalama maliyetinden büyük olduğu için firma ekonomik kar elde etmektedir. Kar maksimizasyonu üretim düzeyinde firmanın toplam geliri ($TR = P \cdot Q$), PEQ_0O dörtgeninin alanı kadarken toplam maliyeti ($TC = AC \cdot Q$), $AC F Q_0 O$ dörtgeninin alanı kadardır. Firma için toplam gelir, toplam maliyetten büyük olduğuna göre firma ekonomik kar elde etmektedir.

CEVAP: E

9. Monopol firmanın marjinal hasılat fonksiyonundan yola çıkarak toplam hasılat fonksiyonuna ulaşalım. Bunun için marjinal hasılat fonksiyonunun integralini alalım.

$$TR = \int MRd = \int (100 - 2Q)dQ \Rightarrow TR = 100Q - Q^2 \text{ olur.}$$

Toplam gelir fonksiyonu yardımıyla monopolün ters talep fonksiyonunu elde edebiliriz.

$$TR = P \cdot Q \Rightarrow$$

$$P = \frac{TR}{Q} = \frac{100Q - Q^2}{Q} = 100 - Q \text{ olur.}$$

Soruda malın satış fiyatı 40 birim olarak verildiğine göre;

$$P = 40 \Rightarrow 40 = 100 - Q$$

$$\Rightarrow Q = 60 \text{ olur.}$$

CEVAP: A

10. Anlaşmasız oligopol modellerinden olan ve iki firmanın yer aldığı (düopol piyasada) Cournot ve Stackelberg modellerinin dengesinde gerçekleşen üretim düzeyleri şöyledir.

Cournot dengesinde iki firma tam rekabet piyasası üretim düzeyinin 2/3'ü kadar üretim gerçekleştirirken piyasada yer alan her firma tam rekabet üretim düzeyinin 1/3'ü kadar üretim gerçekleştirmektedir.

Stackelberg modelinde ise iki firma tam rekabet piyasası üretiminin 3/4'ü kadar üretim gerçekleştirirken, lider firma tam rekabet üretiminin 1/2'si kadar üretirken takipçi firma tam rekabet üretiminin 1/4'ü kadar üretim gerçekleştirmektedir.

İki modelinde denge üretim düzeyleri ve modellerde her firmanın üretim düzeyi dikkate alındığında Stackelberg modelindeki lider firmanın üretimi Cournot modelindeki her firmanın üretiminden büyüktür.

CEVAP: C

11. Harcama yönünden GSYİH cari yılda üretilen mal ve hizmetleri satın almak için yapılan harcamaların toplamına eşittir. Bu açıklama doğrultusunda harcama yönünden GSYİH ekonomideki tüketim harcamaları(C), yatırım harcamaları(I), kamu harcamaları(G) ve net ihracat(NX) [ihracat(X) ve ithalat(M) arasındaki fark] toplamından oluşur.

$$GSYİH = C + I + G + NX$$

Tüketim harcamaları, cari dönemde nihai malları satın almak için hane halkı tarafından yapılan harcamaları içerir. Tüketim harcamaları hane halkının dayanıklı ve dayanıksız mallar dahil eğitim, sağlık, tatil, eğlence, ulaşım gibi mal ve hizmetlere yaptığı harcamaları ifade eder.

Yatırım harcamaları, iş aleminin tarafından bina, makine ve teçhizat için ve stoklara yapılan harcamalar toplamı ile hane halkının yeni konut alımı için yaptığı harcamalar toplamından oluşur. Hane halkının yeni konut alımı için yaptığı harcamalar tüketim harcaması olarak değil yatırım harcaması olarak kabul edilmektedir.

Kamu harcamaları, tüm kamu kurumlarının kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için istihdam ettikleri personele ödediği maaş ve ücretler ile satın aldıkları mal ve hizmetlere yaptıkları harcamalar ile devletin transfer harcamaları ve sübvansiyonların toplamını ifade eder. Ancak yapılan transfer ve sübvansiyon harcamaları herhangi bir mal ve hizmet alımı karşılıklı yapılmadığı için GSYİH hesabına dahil edilmezler.

Net ihracat, bir ülkede üretilen mal ve hizmetlerin diğer ülkelere satılması yani ihracat ile diğer ülkelere satın aldığımız mal hizmetler yani ithalat arasındaki farkı ifade etmektedir.

Harcama yönünden GSYİH, tüketim, yatırım, kamu harcamaları ve net ihracat toplamından oluşmakla birlikte şıklarda verilen hane halkının portföy yatırımları, yatırım harcamaları içerisinde yer almadığı gibi harcama yönünden GSYİH içerisinde de yer almaz. Portföy yatırımları kişilerin mali getirisi olan tahvil, bono, hisse senedi gibi varlıkları satın almasıdır. Ancak bu satın almaların hiç biri mevcut sermaye stokunda bir artışa neden olmadığı için makro iktisadi anlamda yatırım olarak kabul edilmezler. Bu nedenle harcama yönünden GSYİH hesabı içerisine dahil edilmezler.

CEVAP: B

12. Keynesyen tüketim fonksiyonunda harcanabilir gelir tüketim ve tasarrufların toplamına eşittir ($Y_d = C + S$). Tüketim fonksiyonu $C = C_0 + cY_d$ şeklinde ifade edilir ve otonom tüketim ve uyarılmış tüketim olarak iki kısımdan oluşur. Harcanabilir gelir düzeyinin arttığı durumda tüketim harcamalarının ne kadar artacağı marjinal tüketim eğilimine ($c = \frac{\Delta C}{\Delta Y_d}$) bağlıdır. Çünkü marjinal tüketim eğilimi

gelirdeki bir birimlik artış karşısında tüketim harcamasının ne kadar artacağını gösterir ve sayısal olarak $0 < c < 1$ arasında değer alır. Marjinal tüketim eğiliminin birden küçük bir değer alması, harcanabilir gelirden meydana gelen bir birimlik artış karşısında tüketim harcamasındaki artışın birden küçük olacağını dolayısıyla tüketimde meydana gelen artışın harcanabilir gelirden küçük olacağını ifade eder.

Aynı durum $S = S_0 + sY_d$ şeklinde ifade edilen tasarruf fonksiyonu için geçerlidir. Harcanabilir gelir düzeyinde meydana gelen bir birimlik artış karşısında değeri $0 < s < 1$ arasında değer alan marjinal tasarruf eğilimi tasarruf düzeyinde meydana gelen artış ifade eder ve tasarruflardaki artış düzeyi de harcanabilir gelirden küçüktür.

Ortalama tüketim eğilimi, tüketim harcamalarının harcama bilirl gelir düzeyine oranı $\left[APC = \frac{C}{Y_d} \right]$ şeklinde ifade edilir. Ortalama tasarruf eğilimi ise tasarrufların harcanabilir gelir düzeyine oranı $\left[APS = \frac{S}{Y_d} \right]$ şeklinde ifade edilir. Keynes tüketim

modelinde harcanabilir gelir düzeyi arttıkça ekonomik birimlerin ortalama tüketim eğilimlerinin azalacağını savunurken harcanabilir gelir düzeyinin arttığı durumda ortalama tasarruf eğiliminin artacağını savunur ve bunu kendisinin ortaya attığı Temel Psikolojik Kanun'a dayandırır.

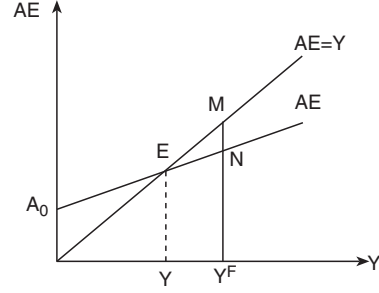
Harcanabilir gelir tüketim ve tasarruf fonksiyonları toplamına eşittir ($Y_d = C + S$). Harcanabilir gelir düzeyinde meydana gelen bir artış durumunda bu artışın bir kısmı marjinal tüketim eğilimine bağlı olarak tüketim harcaması olarak kullanılırken bir kısmı da tasarruf edilecektir. Bu durumda harcanabilir gelir düzeyindeki değişme tüketimdeki değişme ve tasarruf düzeyindeki değişme toplamına eşit olacaktır.

$$\Delta Y_d = \Delta C + \Delta S$$

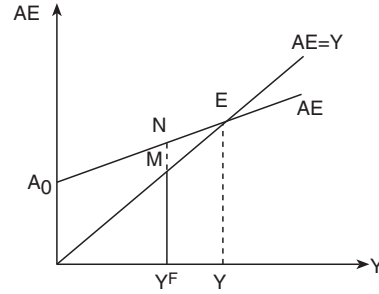
Buna göre harcanabilir gelir düzeyi arttığında tüketim ve tasarrufta meydana gelen değişme miktarının harcanabilir gelir düzeyinden büyük olması söz konusu değildir.

CEVAP: E

13. Bir ekonomide enflasyonist açık mal piyasası dengesinin tam istihdam denge düzeyinin üzerinde bir gelir düzeyinde dengelenmesiyle ortaya çıkan harcama fazlasıdır. Ekonomide karşılaşılabilecek bir diğer durum da deflasyonist açıktır. Deflasyonist açık ekonomide mal piyasası dengesinin tam istihdam gelir düzeyinin altında bir gelir düzeyi ile dengelenmesiyle ortaya çıkan harcama eksikliğidir.

DEFLASYONİST AÇIK

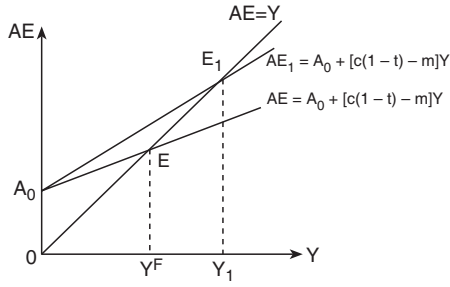

ENFLASYONİST AÇIK

Şekilde görülen deflasyonist açık durumunda ekonomi tam istihdam gelir düzeyinden (Y^F) daha düşük bir gelir düzeyinde (Y) dengelenmiştir. Bu durumda ekonomide MN aralığı kadar bir harcama eksikliği söz konusudur. Keynesyen modelde deflasyonist açığı kapatmanın yolu planlanan harcamayı arttıracak genişletici maliye politikası uygulamaktır.

Şekilde görülen enflasyonist açık durumunda ekonomi tam istihdam gelir düzeyinden (Y^F) daha yüksek bir gelir düzeyinde (Y) dengelenmiştir. Bu durumda ekonomide NM kadar bir harcama fazlası söz konusudur. Keynesyen modelde enflasyonist açığı gidermenin yolu planlanan harcamaları azaltarak daraltıcı maliye politikası uygulamaktır.

Soruda başlangıçta ekonominin tam istihdam gelir düzeyinde mal piyasası dengesinde olduğu belirtilmektedir. Bu durum aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekle göre başlangıçta mal piyasası dengesi E noktasında tam istihdam gelir düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu noktadaki ekonomide enflasyonist açığın ortaya çıkması iki şekilde olabilir. Bunlardan birincisi otonom harcamaların artmasıyla toplam planlanan harcama fonksiyonunun paralel olarak yukarı kaymasıyla olabilir. İkincisi ise planlanan harcama fonksiyonunun eğiminin artmasıyla olabilir.

Ekonomide A_0 parametresini oluşturan

$$(A_0 = C_0 - cT_0 + cTR_0 + I_0 - b_i + G_0 + X_0 - M_0)$$

otonom tüketimin, otonom transferlerin, otonom yatırımların, otonom kamu harcamalarının ve otonom ihracatın artması buna karşılık otonom vergilerin ve otonom ithalatın azalması planlanan harcama fonksiyonunu paralel olarak yukarı kaydırarak enflasyonist açığa sebep olur.

Diğer taraftan planlanan harcama fonksiyonunun eğimini $[c(1-t) - m]$ parametresi belirlemektedir. Buna göre marjinal tüketim eğiliminin artması, marjinal vergi haddinin ve marjinal ithalat eğiliminin azalması toplam harcama fonksiyonunu dikleştirirken ekonominin tam istihdam gelir düzeyinin üzerinde dengelenmesine neden olacaktır.

Şekilde de görüldüğü gibi marjinal vergi haddinin azalması toplam harcama fonksiyonunu dikleştirerek mal piyasası dengesini E_1 noktasına taşıırken enflasyonist açığa sebep olmuştur.

CEVAP: B

14. IS denklemi Keynesyen mal piyasası dengesinden türetilmektedir. Keynesyen mal piyasası denge koşulu aşağıdaki gibi ifade edilmekteydi.

$$Y = \frac{1}{1 - c \cdot (1 - t) + m} \times A_0$$

Denge koşulunu ifade eden denklemde $\frac{1}{1 - c \cdot (1 - t) + m}$ ifadesi ekonomideki çarpan (k_e)

değerini ifade etmektedir. Ayrıca ekonomideki otonom harcamalar içerisinde yer alan yatırım fonksiyonundaki faiz haddi parametresini daha açık hali ile yazarsak mal piyasası denge koşulu aşağıdaki gibi yazılabilir.

$$Y = k_e \cdot (A_0 - b_i)$$

Bu denklemi faiz haddine göre yeniden düzenlersek IS eğrisinin denklemini aşağıdaki gibi ifade ederiz.

$$i = \frac{A_0}{b} - \frac{1}{k_e \cdot b} Y$$

Soruda verilen değerleri IS denkleminde yerine yazarsak cevaba ulaşabiliriz. Buna göre,

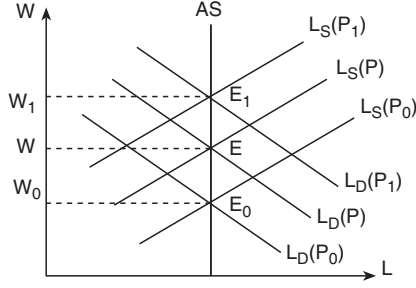
$$i = \frac{A_0}{b} - \frac{1}{k_e \cdot b} Y$$

$$\Rightarrow i = \frac{300}{2} - \frac{1}{4 \cdot 2} \cdot Y$$

$$\Rightarrow i = 150 - 0,125 \cdot Y \text{ şeklinde olur.}$$

CEVAP: C

15. Klasik modelin temel kabullerinden biri olan ekonominin tam istihdam düzeyinde olduğu varsayımı toplam arz eğrisinin yatay eksene dik bir doğru şeklinde olmasını ve fiyat değişimleri karşısında çıktı düzeyinin değişmediğini ifade eder. Klasik modelde toplam arz eğrisi emek piyasası yardımı ile elde edilmektedir. Toplam arz eğrisi elde edilirken ekonomik birimlerin rasyonel davrandıkları ve tam bilgi sahibi olduğu kabul edilir. Ayrıca ekonomik birimler para aldanımı içerisinde olmadıkları yani ekonomide nominal ücretleri değil reel ücretleri dikkate aldıkları kabul edilir. Bunun yanı sıra klasik modelin bir diğer temel kabulü piyasaların sürekli temizlendiği olgusu geçerlidir. Buna göre klasik modelde toplam arz eğrisinin emek piyasası yardımı ile elde edilişi aşağıdaki şekil yardımı ile açıklanabilir.

Klasik modelde emek talebi ve emek arzı reel ücretin bir fonksiyonudur. Buna göre emek talebi reel ücretle ters yönlü ilişkideyken, emek arzı ise doğru yönlü ilişkidedir. Ekonomide fiyat düzeyinin P_1 seviyesine yükseldiğini varsaydığımız durumda nominal ücret düzeyi sabitken reel ücret (W/P_1) azalacaktır. Fiyat düzeyinin artışı karşısında firmalar üretimlerini arttırmak isteyeceklerdir. Reel ücret düzeyinin düşmesiyle birlikte firmalar emek taleplerini arttırmaları emek talep eğrisinin sağa kaymasına ve $L_D(P_1)$ konumuna gelmesine neden olur. Fiyat düzeyinin artışı karşısında rasyonel davranan işçiler, reel ücretlerin düştüğü bu durumda emek arzlarını azaltırlar ve emek arz eğrisi sola kayarak $L_S(P_1)$ konumuna gelir. Bu durumda emek piyasasında yeni denge E_1 noktasında gerçekleşir. Fiyat düzeyinde meydana gelen artış karşısında nominal ücretler W_1 düzeyine yükselirken istihdam ve üretim düzeyinde herhangi bir değişiklik olmayacaktır. Bu durum fiyatlar genel düzeyinin düştüğü (P_0) durumda da geçerli olacaktır. Fiyat düzeyinin düşmesi karşısında reel ücret düzeyi artarken emek arz eğrisinin sağa ve emek talep eğrisinin sola kaymasıyla emek piyasası dengesi E_0 düzeyinde daha düşük bir nominal ücret düzeyinde (W_0) gerçekleşir. Ancak yine çıktı ve istihdam düzeyi değişmemiştir. Şekilde yer alan ve fiyat düzeyinin değiştiği durumda emek piyasası dengesini ifade eden denge noktalarını birleştirdiğimizde elde edilen klasik modeldeki toplam arz eğrisidir.

Görülüyor ki klasik modelde toplam arz eğrisinin fiyat değişimleri karşısında duyarsız olması yani yatay eksene dik bir doğru şeklinde olması fiyat düzeyinde meydana gelen bir artışın emek piyasasında emek talebini arttırırken emek arzının azalmasıdır.

CEVAP: E

16. Genel anlamda enflasyon dendiğinde ekonomide fiyatlar genel düzeyinde görülen sürekli artışlar ifade edilmektedir. Bu tanım itibarı ile bakıldığında enflasyon fiyat düzeyinde görülen sürekli bir artış ve paranın satın alma gücünde meydana gelen

azalışı ifade etmektedir. Yine tanım itibarı ile fiyat düzeyinde meydana gelecek bir defalık artışlar ve kısa dönemde oluşan artışlar enflasyon olarak tanımlanamaz. Tanım itibarı ile fiyat düzeyinde görülen sürekli artışlar dendiğinde fiyat düzeyinin bir defalık artışı enflasyon kabul edilmediği gibi fiyat artışının da sürekli olması yani uzun dönemi içermesi gerekmektedir.

Enflasyon tanım itibarı ile fiyatlar genel düzeyindeki sürekli artışlar olarak ifade edilse de bu artışları ölçebilmek için kullanılan temel yöntem bir mal sepeti oluşturmaktır. Tüketici fiyat endeksinin hesaplandığı bu yöntemde göre ekonomide tüketicilerin tükettikleri ithal mallarında yer aldığı mal ve hizmetlerden oluşan bir tüketim sepeti söz konusudur.

Ekonomide enflasyon ifade edilirken bu mal sepeti içerisinde yer alan malların fiyatlarında meydana gelen değişim dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla enflasyon sepet içerisinde yer alan fiyatlarının ağırlıklı ortalaması ile ilgilenmektedir.

Bu açıdan bakıldığında enflasyonu tüm mal ve hizmet fiyatları düzeyinde görülen sürekli artışları ifade etmemektedir. Enflasyon hane halkının en fazla tükettiği mal ve hizmet sepeti fiyat düzeyinin sürekli yükselmesini ifade etmektedir.

CEVAP: E

17. Ekonomilerin iktisadi dalgalanma süreçlerinde karşı karşıya kaldıkları iki temel sorun vardır. Bunlar işsizlik ve enflasyon olgusudur. İkiz sorunlar olarak da nitelendirilen işsizlik ve enflasyon arasındaki ilişki iktisat biliminin önemli ilgi odaklarından biri olmuştur.

Enflasyon ve hasıla arasındaki ilişki ilk kez 1926 yılında Irving Fisher tarafından incelenmiş daha sonra 1958 yılında A.W. Phillips tarafından ele alınmıştır.

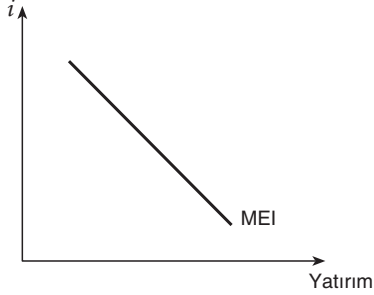
İngiltere'de işsizlikle nominal ücret haddi arasında nasıl bir ilişki olduğunu araştıran Phillips işsizlik oranı ile nominal ücret haddi arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğunu ve işsizlik haddi % 5,5 olduğunda ücret artış oranının sıfır olduğu sonucuna varmıştır. Kendisinden sonra gelen Lipsey, Samuelson ve Solow'un katkılarıyla Phillips'in ulaştığı bu sonuç enflasyonla işsizlik haddi arasındaki ters yönlü ilişki olarak yorumlanmıştır.

Günümüzde Phillips eğrisi dendiğinde enflasyon oranı ile işsizlik haddi arasındaki ters yönlü ilişki akla gelse de W.Phillips tarafından ortaya atılan orijinal Phillips eğrisi işsizlik oranı ile nominal ücret artışları arasındaki ters yönlü ilişkiyi ifade etmektedir.

CEVAP: A

18. Yatırımın marjinal etkinliği eğrisi (MEI) firmaların belirli bir dönemde alternatif faiz oranlarında yapmak istedikleri yatırım miktarını gösteren eğridir. Diğer bir ifade ile yatırımın marjinal etkinliği eğrisi aynı zamanda yatırım talep eğrisidir.

Şekilde görüldüğü gibi yatırım talep eğrisi faiz oranı ile ters yönlü ilişkidir. Faiz oranında meydana gelecek değişimler yatırım talep eğrisi üzerinde ters yönlü harekete sebep olacaktır. Faiz oranındaki düşüş firmaların yatırımdan bekledikleri karlılık düzeyinin artmasına neden olurken yatırımları artırırken faiz oranında meydana gelecek artışlar yatırımdan beklenen karlılığın azalmasına ve dolayısıyla yatırımların azalmasına neden olur.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi yatırım talebi etkileyen temel unsur faiz oranıdır. Ancak faiz oranı dışında etkenler veri faiz haddinde yatırım harcamalarının artmasına ya da azalmasına yani yatırım talep eğrisinin sağa veya sola kaymasına neden olur.

Buna göre yatırım talep eğrisinin konumunun değişmesine neden olacak ilk unsur firmaların bekledikleri satış hasılatıdır. Buna göre firmaların gelecekte bekledikleri satış hasılatlarının artması sermayenin marjinal etkinliğinin artmasına ve buna bağlı olarak da yatırımın marjinal etkinliğinin artmasına neden olur ve firmalar her alternatif faiz oranı düzeyinde yatırımlarını artırır ve yatırım talep eğrisi sağa kayar. Firmaların bekledikleri satış hasılatının düşmesi ise yatırım talep eğrisinin sola kaymasına neden olur.

Yatırım talebini etkileyen bir diğer unsur ise firmaların yatırım sonrası üretim sürecinde katlanacağı emek ve girdi maliyetleridir. Üretimde kullanılan girdi maliyetlerinin artması sermayenin marjinal etkinliğinin ve buna bağlı olarak yatırımın marjinal etkinliğinin düşmesine ve firmaların her alternatif faiz oranında daha düşük yatırım yapmalarına buna bağlı olarak da yatırım talep eğrisinin sola kaymasına neden olur.

Soruda yatırım talep eğrisini sağa kaydıracak unsur sorulduğuna göre firmaların üretim maliyetlerinin azalması, sermayenin marjinal etkinliğinin ve

dolayısıyla yatırımın marjinal etkinliğinin artmasına ve yatırım talep eğrisinin sağa kaymasına neden olacaktır.

CEVAP: E

19. Enflasyon hedeflemesi rejimi, fiyat istikrarına ulaşmak amacıyla uygulanan para politikası stratejilerinden bir tanesidir. Parasal büyüklükler ya da döviz kurunun hedeflendiği rejimlerin aksine, enflasyon hedeflemesi rejimi herhangi bir ara hedef kullanmaksızın, doğrudan enflasyonun kendisini hedeflemektedir. Bu rejimde merkez bankaları rakamsal bir hedef ilan ederek bu hedefe ulaşma konusunda güçlü bir taahhüt oluşturmakta ve hedefe ulaşamaması durumunda kamuoyuna hesap vermekle yükümlü olmaktadır. Akademik yazında birçok farklı tanım bulunsun da, uygulamalara bakıldığında enflasyon hedeflemesi rejimini diğer fiyat istikrarı rejimlerden ayıran beş ana unsurun bulunduğu görülmektedir.

- I. Bir ya da daha fazla dönem için rakamsal enflasyon hedeflerinin ilan edilmesi
- II. Fiyat istikrarına ve bu doğrultuda ilan edilen hedeflere ulaşılma konusunda açık bir taahhüt içermesi
- III. Enflasyon tahminlerine önemli bir rol atfeden ve aynı zamanda da "enflasyon tahmini hedeflemesi" olarak adlandırılan bir para politikası stratejisinin izlenmesi
- IV. Para politikası araçlarına ilişkin kararlar alınırken, yalnızca parasal büyüklükler ya da döviz kuru gibi değişkenlerin değil, gelecek dönem enflasyonunu etkileyebilecek her türlü bilginin dikkate alınması
- V. Para politikası uygulamaları çerçevesinde kamuoyu ve piyasalarla iletişimde şeffaflığın esas alınması ve merkez bankasının hedeflerine ulaşması bağlamında da hesap verebilirliğin sağlanmasıdır.

CEVAP: C

20. Merkez Bankası tarafından politika faiz oranında yapılan değişiklik ekonomide ve enflasyon üzerindeki etkisini dört kanaldan göstermektedir. Bunlar aşağıda sıralanmıştır.

- Merkez Bankasının faiz oranlarında yaptığı bir değişiklik, diğer banka ve finans kurumlarının uyguladıkları faizler üzerinde etkili olur.
- Piyasa faiz oranları aynı zamanda bankalardan alınan kredi miktarının ve hisse senedi, döviz gibi varlıkların fiyatlarının değişmesine yol açar.
- Faiz oranlarına ilişkin kararlar yurt içi faiz oranları seviyesi ve uluslararası faiz oranları arasındaki göreceli ilişkiyi ve ülkeye gelen yabancı sermayeyi etkiler.
- Faiz oranlarına ilişkin kararlar aynı zamanda beklentileri, beklentiler de ileriye dönük tüm tüketim ve yatırım kararları etkiler.

Ancak, ekonominin faiz oranlarında yapılan değişikliğe uyum sağlaması zaman alır. Kanallardan bazıları etkisini diğerlerinden daha çabuk gösterebilir. Bu etki, politika değişikliklerinin sözleşmelere ne kadar zamanda yansıtacağı, bireylerin tüketim alışkanlıklarını ne kadar zamanda değiştirecekleri gibi unsurlara bağlıdır. Ayrıca, geçmişteki enflasyon oranına bakarak karar alma alışkanlıklardan kolay vazgeçemeyen bir ekonomide politika değişikliklerinin etkileri daha zayıf olmaktadır.

Görülüyor ki Merkez Bankasının politika faizinde yapacağı bir değişiklik piyasadaki faiz haddinden varlık fiyatlarına, yurt dışından gelen sermaye miktarına ve beklentilere kadar tüm ekonomide etkili olmaktadır.

CEVAP: E

21. Likidite tercihi teorisi yaklaşımına göre mikro düzeyde bireylerin portföylerinde ya tümüyle para ya da tahvil (Consol) tuttıkları varsayımı yapılmaktadır. Tahvil fiyatları ile faiz oranı arasında ters yönlü ilişkinin olduğu kabul edilmektedir. Buna göre faiz oranlarının düştüğü durumda tahvil fiyatları yükselecek ve bireyler sermaye kazancı elde edeceklerdir. Portföylerini tahvil ya da paradan oluşturan ekonomik birimler bu durumda bir fırsat maliyeti ile karşı karşıya kalacaklardır. Dolayısıyla elde para tutmanın fırsat maliyeti söz konusu olacaktır. Bu fırsat maliyeti spekülasyon güdülü para talebinin arkasında yatan temel olgudur. Ekonomik birimler bu doğrultuda spekülasyon amaçlı para talep edeceklerdir.

CEVAP: A

22. Adam SMITH tarafından geliştirilen Mutlak Üstünlükler Teorisi, toplam dünya servetinin sabit olduğunu ve dış ticaret yapan iki ülkenin uluslararası uzmanlaşma ve iş bölümü ile dış ticaretten kazançlı çıkabileceğini savunmaktadır. Teoriye göre karşılıklı ticaret yapan iki ülke uzmanlaşma ve serbest ticaret sonucu daha yüksek üretim ve tüketim düzeylerine ulaşarak yaşam standartlarını birlikte artırırlar. Teorinin basitleştirici temel varsayımları ise aşağıda sıralanmıştır.

- Modelde iki ülke ve iki mal yer almaktadır. Modelde yer alan iki ülkede aynı malı üretmektedir.
- Dış ticarete para kullanılmamaktadır. Buna göre dış ticaret malın malla değişimi ile gerçekleşir.
- Mal ve faktör piyasalarında tam rekabet koşulları geçerlidir.
- Dış ticarete bir malın fiyatı ya diğer mal cinsinden ya da o malın üretiminde kullanılan emek cinsinden ifade edilir.
- Modelde emek değer teorisi geçerlidir. Bu yaklaşıma göre bir malın maliyeti onun üretimi için harcanan emek miktarı ile ölçülmektedir.
- Modelde devlet yer almamaktadır. Dolayısıyla dış ticarete tarife ve kota gibi kısıtlayıcı unsurlar yer almamaktadır.
- Modelde taşıma giderlerinin sıfır olduğu kabul edilmektedir.
- Ekonomide tam istihdam koşulları geçerlidir.

Açıklamalarımız doğrultusunda görülüyor ki Mutlak Üstünlükler Teorisi varsayımları arasında devletin dış ticarete önemli bir rolü olduğu varsayımı yer almamaktadır.

CEVAP: E

23. Hükümetlerin dış ticarete müdahale etmelerinin nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Dış ödeme açıklarının azaltılması
- Yurtiçi endüstrinin dış rekabetten korunması
- Ekonomik kalkınma
- Dış piyasalarda monopol gücünden yararlanma
- Ekonominin liberalleşmesi
- Piyasa aksaklıklarının giderilmesi
- Ekonomik istikrarın sağlanması
- Hazineye gelir sağlama
- Otarşı yani kendi kendine yetebilme
- Dış politik hedeflerin gerçekleştirilmesi

Görülüyor ki saydığımız nedenler arasında döviz piyasasında istikrarın sağlanması gibi bir doğrudan amaç yer almamaktadır.

CEVAP: D

24. Ülkede yerleşik kişilerin belirli bir dönem boyunca yabancı ülkelerde yerleşik kişilerle yaptıkları tüm ekonomik işlemlerin sonucu gösteren sistematik bir kayıt biçiminde tanımlanır. Ödemeler bilançosu dört hesaptan oluşur. Bunlar cari işlemler hesabı, sermaye ve finans hesabı, resmi rezerv hesabı ve net hata noksanıdır.

Cari İşlemler Hesabı: Mal ticareti, hizmet ticareti, yatırım gelir gider hesabı ve transfer hesabından oluşur.

- Mal ticareti, yapılan ithalat ve ihracat miktarlarının yazıldığı hesaptır. Ticaret dengesi olarak adlandırılır. Transit ticaret bu hesap içerisinde yer alır.
- Hizmet ticareti, diğer ülkelerle yapılan tüm hizmet alış ve satışlarının ve alış satışa konu olmayan hizmetlerin (yurtdışı resmi hizmetler) yazıldığı hesaptır. Görünmeyenler dengesi olarak adlandırılır.
- Yatırım gelir gider hesabı, doğrudan ve portföy yatırımlarının gelir ve giderlerinin (kar, faiz, temettü) yazıldığı hesaptır. Dış borç faiz ödemeleri bu hesap içerisinde yer almaktadır.
- Transfer hesabı işçi dövizlerinin, hibe, bağış, yardımlar ve bedelsiz ithalatın yazıldığı hesaptır.
- Cari işlemler hesabının pozitif değer alması cari fazla olarak nitelendirilirken bu ülkenin döviz rezervlerini artırıcı etki yaratır. Cari işlemler hesabının negatif değer alması cari açık olarak nitelendirilir ve ülkenin döviz rezervlerini azaltıcı etki yaratır.

Sermaye ve Finans Hesabı: Sermaye hesabı ve finans hesabından oluşur.

- Sermaye hesabı, yabancı para giriş ve çıkışlarının yazıldığı hesaptır. Sermaye transferleri, göçmen transferleri ve üretilmeyen, finansal olmayan varlıkların (telif, lisans, ticari marka) gelirlerinin yazıldığı hesaptır. Dış borç anapara geri ödemeleri bu hesap içerisinde yer almaktadır.
- Finans hesabı, doğrudan yatırımlar, portföy yatırımları ve diğer yatırım ve varlıklardan (ticari krediler, döviz hesapları ve rezerv varlıklar) oluşur.
- Sermaye hesabının pozitif değer alması ülkeye giren sermaye miktarının ülkeden çıkan sermaye miktarından büyük olmasını ve rezervlerin artmasını ifade eder. Sermaye hesabının negatif değer alması ise ülkeden çıkan sermaye miktarının ülkeye giren sermaye miktarından büyük olmasını ve rezervlerin almasını ifade eder.

Rezerv Hesabı: Merkez bankası ve IMF nezninde sahip olunan altın ve döviz rezervlerinde meydana gelen değişimlerin gösterildiği hesaptır.

Net Hata Noksan: Kayıt altında olmadan ülkeye giren ya da ülkeden çıkan sermaye miktarını ifade eder.

Ödemeler bilançosu içerisinde yer alan cari işlemler hesabı ve sermaye hesabı içerisinde yer alan her kalem ülkenin rezervlerinde artış ya da azalışa neden oldukları için ödemeler bilançosunda denge-sizlik doğurucu hesaplar (çizgi üstü kalemler) olarak ifade edilmektedir. Ancak denge-sizlik doğurucu hesaplar sonucu ortaya çıkan denge-sizliğin neden olduğu işlemler denge-sizlik giderici hesaplar (çizgi altı kalemler) olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda rezerv hesabı ve net hata noksan hesabı denge-sizlik giderici hesaplardır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
I

25. Kalkınma kutupları teorisine göre, bir ekonominin gelişmesi ve kalkınması her bölgede aynı zamanda ortaya çıkmamaktadır. Teoriye göre ekonomide önce kömür havzaları, liman bölgeleri gibi gelişmeye uygun bölgeler harekete geçerek o bölgelerde kalkınma kutupları oluşur. Bu bölgelerdeki gelişmenin belirli seviyeye ulaşmasından sonra kalkınma ülkedeki diğer bölgelere yayılmaya başlayacaktır. Bu yönüyle bakıldığında teori ekonomide kalkınmanın denge-siz bir şekilde ortaya çıkacağını ifade etmektedir. Kalkınma kutupları teorisini ortaya atan Fransız iktisatçı François Perroux'tur.

CEVAP: B

26. Az gelişmiş ülkelerin temel karakteristik özelliklerinden biride hızlı nüfus artışının gözlenmesidir. Hızlı nüfus artışı toplam nüfus içerisinde genç nüfus oranının artmasına neden olacaktır. Yatırım kaynakları sınırlı olan az gelişmiş ülkeler hızlı nüfus artışı karşısında kamu yatırım harcamalarının büyük kısmını eğitim ve sağlık gibi alanlara kaydırmak zorunda kalacaklardır. Ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkileyecek olan kamunun altyapı yatırımlarının azalması ise büyümenin olumsuz etkilenmesine sebep olacaktır. Az gelişmiş ülkelerin karşılaştıkları bu durum ekonomide yatırım sapması olarak ifade edilmektedir.

CEVAP: A

27. A.Fisher ve C.Clark tarafından geliştirilen yapısal dönüşüm ya da sektör analizi teorisine göre ekonomilerin kalkınma süreçlerinde izledikleri yolu görebilmek için ekonominin sektörel dağılımına bakmak gerekmektedir. Teoriye göre bir ekonomide tarım, sanayi ve hizmet sektörleri tarafından gerçekleştirilen üretimin toplam üretim içerisindeki payı önemlidir. Buna göre bir ekonomide bu üç sektörden tarım sektörünün payı azalırken sanayi ve hizmet sektörünün payının artması bir ekonominin az gelişmiş ülke durumundan gelişmiş ülke durumuna geçtiğini gösterecektir.

CEVAP: C

28. 1983 yılında yapılan seçimler neticesinde 24 Ocak 1980 kararlarının mimarı olan Turgut Özal başkanlığında ANAP tek başına iktidar olurken Turgut Özal başbakan olmuştur. Bu dönem hükümetin ekonomik istikrar yerine, yüksek oranlı hızlı büyümeyi ekonomik istikrara tercih ettiği bir dönem olmuştur.

Bu dönem özellikle finansal piyasalarda serbestleşme dönemi olmuştur. Döviz ve sermaye hareketlerindeki serbestleşme daha da artırılmıştır. Dönemde 1985 yılında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) kurulurken, 1986 yılında bankalar arası para piyasası (interbank) oluşturuldu. 1987 yılında Merkez Bankası İMKB bünyesinde açık piyasa işlemleri yapmaya başladı.

Dönemde ekonomideki durgunluğu aşmak ve daha hızlı büyüme oranlarına ulaşabilmek için genişlemeci para ve maliye politikaları izlenmeye başlanmıştır. Hükümet kamu kesiminin ekonomideki yerini küçültmeyi vaat ederken bunun tam tersine kamu kesimi harcamalarında tasarrufa gidilememiş ve kamu harcamaları kontrol altında tutulamamıştır. Kamu harcamaları süratle artarken bütçe dengesi sağlanamamış ve hükümet artan kamu açıklarının finansmanında yoğun şekilde borçlanmaya başvurmuştur. Ayrıca bu borçlanmada Merkez Bankası kaynaklarına başvurulması para arzının genişlemesine sebep olmuştur.

1984 – 1987 yılları arasında büyüme hızı yıllık ortalama % 6,7 olarak gerçekleşirken uygulanan genişlemeci para ve maliye politikalarının kaçınılmaz sonucu olarak enflasyon oranında artış yaşanmıştır. 1989 yılına gelindiğinde enflasyon oranı % 63 düzeyine yükselmiştir.

1984 yılından itibaren ithalat hızla artarken 1984 yılında 10,8 milyar dolar olan ithalat miktarı 1989

yılında 15,8 milyar dolara yükselmiştir. Aynı dönemde ihracat sırasıyla 7,1 milyar dolardan, 11,6 milyar dolara yükselmiştir. Yine bu dönemde dış ticaret dengesindeki açık miktarı 1984 yılında 3,6 milyar dolardan 1989 yılında 4,2 milyar dolara yükselmiştir. Dönem içerisinde dış ticaret açıkları artmaya devam etmiştir.

24 Ocak kararları çerçevesinde devletin ekonomideki rolünün azaltılmasına yönelik olarak KİT'lerin özelleştirilmesi söylemleri ön planda yer almaktaydı. 1984 yılından itibaren başlatılan özelleştirme çabaları çerçevesinde 1985 – 1989 yılları arasında 160 milyon dolarlık bir özelleştirme yapılmıştır. Dolayısıyla program çerçevesinde özelleştirilmesi düşünülen KİT'lerin özelleştirmesinde ciddi bir mesafe alınamamıştır. KİT'ler özelleştirilememiş ve KİT açıkları bütçe üzerinde yük olmaya devam etmiştir.

Açıklamalarımız doğrultusunda görülüyor ki 1983 – 1989 döneminde KİT'lerin özelleştirilmesi gerçekleştirilmediği gibi kamu finansman yükünü azaltmaktan çok bu yükü artırma yönünde etki yaratmışlardır.

CEVAP: D

29. 5 Nisan kararlarının öncelikli hedefi mali piyasalarda istikrarı sağlamak ve TL'den kaçışı durdurmak. Bu doğrultuda ilk etapta döviz piyasası serbest rekabet şartlarına bırakıldı yani TL'nin devalüasyonu serbest piyasaya bırakıldı. Bu döneme kadar uygulanan TL'nin aşırı değerli olmasına son verilerek dövize hücumun önüne geçilmek istendi.

Diğer taraftan faiz oranı artırılarak döviz kurlarında yükselme eğilimi durdurulmaya çalışıldı. Bununla birlikte bankalar arası piyasada faiz oranları yüzde bin seviyelerine yükseldi. Üç aylık net faizi % 50 ve yıllık bileşik faizi % 400 olan hazine bonoları satışa çıkarıldı. Buradaki amaç piyasadaki fazla likiditeyi çekmek ve devletin acil likidite ihtiyacını sağlamaktı.

Mali piyasalarda istikrarı sağlamanın bir diğer ayağı ise para politikasındaki etkinliği sağlamaktı. Bu amaçla para arzının kontrol altına alınması için zorunlu karşılık oranı ve disonibilite oranı yeniden düzenlenirken Merkez Bankasının hazineye açacağı kısa vadeli avanslara sınırlamalar getirildi.

Ayrıca bankalardan mevduat kaçışını durdurmak için faiz oranının artırılmasının yanında banka mevduatlarına verilen devlet garantileri artırıldı. Daha sonra bankalardaki tüm mevduatlar tasarruf mevduatı sigortası kapsamına alındı. Bunun ya-

nında Merkez Bankası bankaları rahatlatmak için reeskont kredilerini genişletti.

Açıklamalarımız doğrultusunda görülüyor ki 5 Nisan 1994 kararları sonrası mali piyasalarda istikrarı sağlamaya yönelik tedbirler arasında kamu kesimi istihdamının verimlilik ve ücret bakımından sağlıklı bir yapıya kavuşturulması seçeneği yer almamaktadır. Bu seçenek 5 Nisan kararları doğrultusunda hayata geçen yapısal tedbirler içerisinde yer alır.

CEVAP: C

30. 1990'lı yılların sonunda Türkiye ekonomisi ertelenen reformlar sonucu içeride sorunları taşıyamaz hale gelmişti. 1997 Güney Doğu Asya ve 1998 Rusya krizleri sonucu Türkiye yeni bir stagfasyona sürüklendi. Krizlerle birlikte 7 milyar dolarlık sermaye çıkışı çok kısa zamanda gerçekleşti. Krizdeki ülkelerin paralarını devalüe etmeleri Türkiye'nin ihracatını olumsuz etkiledi. Bunun sonucunda 1999 yılında GSMH % 6,1 oranında küçüldü. Ayrıca 1999 yılında yaşanan depremle birlikte ekonomi büyük darbe aldı.

Türkiye dış kaynak kullanımına ve talep genişlemesine bağlı istikrarsız ve sürdürülemez sürecinin benzerini 1995 – 1998 arası dönemde de yaşadı. Yüksek enflasyon, yüksek reel faiz, aşırı değerlenmiş kur, yüksek cari açıklar, yüksek kamu açıkları ve denetimsiz finansal piyasanın yarattığı rant reel yatırımları durdururken spekülasyon eğilimli gelirlerin yükselmesine neden oldu. Bu durum kaçınılmaz olarak yeni tedbirleri beraberinde getirdi.

IMF ile yapılan görüşmeler doğrultusunda haziran 1998'de Yakın İzleme Anlaşması imzalandı. Bu anlaşmayla hükümet ekonomide istikrarı sağlamak ve sürdürülebilir büyüme için gerekli yapısal reformları içeren yeni bir ekonomik program uygulayacağını ilan etti. Bu doğrultuda Aralık 1999'da IMF ile imzalanan stand-by anlaşması çerçevesinde Enflasyonla Mücadele Programı uygulamaya konuldu. Programın nihai hedefi ekonomide kalıcı istikrar ve sürdürülebilir bir büyüme ortamını sağlamaktır. Bu hedefe ise kamu açıkları, faiz oranı, enflasyon oranı düşürülerek ve bir dizi yapısal düzenlemelerle ulaşılabildi.

Programın üç yıl için temel hedefleri aşağıdaki gibi ilan edilmişti.

- Enflasyon oranının üç yıl içerisinde % 5 düzeyine çekilmesi hedeflendi.
- Program süresince GSMH büyümesinin 2000 yılı için % 5,6 2001 yılı için % 5,2 ve 2002 yılı için % 5,8 olması öngörüldü.
- Cari açığın GSMH' ya oranının dönem sonunda % 1,5 düzeyinde olması hedeflendi.
- Kamu borç stokunun GSMH' ya oranının, kamu kesimi konsolide bütçesinde sağlanacak faiz dışı fazlalar yardımı ile % 54,6 düzeyinde çekilmesi hedeflendi.

Enflasyonla Mücadele Programında belirlenen bu hedeflere ulaşmada para, maliye ve döviz kuru politikalarının yanında yapısal düzenlemeler ve reformlarla ulaşılması hedeflenmiştir.

Enflasyonla Mücadele Programı çerçevesinde belirlenen hedefler arasında işsizlik oranı ile ilgili bir hedef bulunmamaktadır.

CEVAP: E

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

MALİYE

1. Pareto optimal, kaynakları yeniden dağıtarak toplumda hiç kimsenin refahını azaltmadan en az bir bireyin refahının artırılmasının mümkün olmadığı durumdur.
- I. En İyi, ekonomik kesim içinde devlet müdahalesi olmadan piyasanın etkinliği sağladığı durumdur.
- II. En İyi, devletin harcamalar ve vergi politikalarıyla ekonomiye müdahale ederek optimal duruma ulaşmaya çalışmasıdır.
- Pareto iyileştirme, kaynakları yeniden dağıtarak hiçbir bireyin refahını azaltmadan diğer bireyin refahının artırabiliyorsa pareto optimumuna ulaşıncaya kadar yapılan her iyileştirme.
- Tüketimde etkinlik, bir ekonomide tüketicilerin faydasını maksimum kılacak şekilde bütçesini kullanmasıdır.

CEVAP: C

2. Geleneksel yaklaşımlar ;

- Kurumsal yaklaşım
- Yapısal yaklaşım
- Değişim yaklaşımı
- Refah yaklaşımı
- Gelir yaklaşımı

Kurumsal yaklaşım, devlet faaliyetlerini hukuki ve idari yönleriyle analiz eden bir yaklaşımdır.

Yapısal yaklaşım, kamu maliyesini ekonomik açıdan inceleyen ve kıt kaynakların etkin kullanımı devlet faaliyetlerinin etkinlik düzeyini kapsayan bir yaklaşımdır.

Değişim yaklaşımı, kamusal faaliyetlerin optimum düzeyini belirlemeye hedefleyen bir yaklaşımdır.

Refah yaklaşımı, kamusal faaliyetler ile toplumsal refahın en üst düzeyde gerçekleşmesini hedefleyen bir yaklaşımdır.

Gelir yaklaşımı, devlet faaliyetlerinin milli gelir üzerindeki artırıcı veya azaltıcı etkisini inceleyen yaklaşımdır.

CEVAP: E

3. Yarı kamusal mal ve hizmetlerin özellikleri;

- Yarı bölünebilir mallardır.
- Pozitif dışsallığa sahiptirler.
- Faydasından dışlama söz konusudur.
- Üretiminde ve tüketiminde rekabet vardır.
- En büyük problemi sıkışıklık maliyetidir.
- Hem özel kesim hem de kamu kesimi tarafından üretilebilir.

Tercih çarpıklığı erdemli – erdemsiz mal grubuna ait bir özelliktir.

CEVAP: D

4. Geniş anlamda kamu harcaması yapan kuruluşlardan biri olan kamu iktisadi teşebbüsleri, kuruluş sermayesini devletten alarak kurulan fakat kendi faaliyetleri ile elde ettiği gelirlerin kamu harcaması sayılmadığı sadece kamu harcamalarına benzer niteliğe sahip kuruluşlardır.

İl özel idaresi, dar anlamda kamu harcaması yapan mahalli idare birliklerinden biridir.

Hazine Müsteşarlığı, dar anlamda kamu harcaması yapan merkezi yönetim içerisinde yer alan genel bütçeli bir idaredir.

Sosyal Güvenlik Kurumu, geniş anlamda kamu harcaması yapan sosyal parafiskal bir kuruluştur.

Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar ,dar anlamda kamu harcaması yapan merkezi yönetim içerisinde yer alan kurumlardır.

CEVAP: A

5. Bilimsel ve Ekonomik Sınıflandırma kendi içinde 5'e ayrılır:

- 1) Reel Harcama –Transfer Harcama
- 2) Harcamaların sağladıkları fayda açısından sınıflandırma
- 3) Verimli Harcama –Verimsiz Harcama
- 4) Adi (olağan) ve Olağanüstü Harcama
- 5) Zorunlu ve İhtiyari kamu harcaması ayrımı

Olağan (Adi) Harcamalar, devlet bütçesi hazırlanırken öngörülebilir ,her yıl tekrar eden ve faydaları devamlılık göstermeyen harcamalardır.

Cari Harcama ,devletin gerçek harcaması olan reel harcamalardan biridir. Yıl içinde bir veya bir çok defa kullanmakla tükenen ,faydaları devamlılık göstermeyen ,her yıl tekrar eden mal ve hizmetler için yapılan harcamalardır.

Transfer Harcama, bazı kaynakların devlet bütçesi aracılığıyla kişi ve kurumlar arasında el değiştirmesidir.

Verimli Harcama, ekonomide üretim kapasitesini artıran, milli geliri artırıcı etkisi olan kendini amorte eden harcamalardır.

CEVAP: C

6. Mutlak artış ,kamu harcamalarının belli bir zaman aralığında parasal olarak artmasıdır.

Görelî artış, kamu harcamalarının ekonomideki büyüklüklere (nüfus, GSMH, ekonomik konjonktür) göre artmasıdır.

Kamu harcamalarının artış nedenleri gerçek ve görünüşte olmak üzere ikiye ayrılır.

CEVAP: B

7. Kamu harcamalarının maliyetini artıran unsurlar ;

- Girdi fiyatlarındaki artış
- Teknoloji
- Hizmet sunulan alanın genişliği
- Kişi sayısının artması

CEVAP: D

8. Kamu harcamalarının artışına ilişkin görüşler;

- **Wagner Kanunu;** toplumların sosyal gelişmeleri ile artan devlet faaliyetleri kamu harcamalarının artışında en önemli nedendir. Bireylerin sosyal ilerleme istekleri, kalkınma, büyüme gibi iktisadi nedenler kamu harcamalarını artırır.
- **R.Musgrave;** savaş ve savunma harcamaları istisna tutulursa kamu harcamaları sürekli bir seyir izlememektedir.

Kamu harcamalarının artışında demografik faktörlerde etkilidir.

- **W.J.Baumol;** kamu sektörü verimsiz ,emek yoğun üretim yapar, özel sektör ise verimli ve sermaye yoğun üretim yapar.
- **A.Peacock;** "sıçrama tezi" kamu harcamaları, savaş doğal afet ekonomik kriz vb. olağan üstü nedenlerden dolayı sıçrama gösterir ve kamu harcamaları ile birlikte kamu gelirleri de artmaktadır. Olağanüstü durumun sona ermesinin ardından ne kamu harcamaları ne de kamu gelirleri eski seyrine dönmeyiz.

CEVAP: C

9. Vergide Mali Amaç;

- Klasik iktisadi düşünce hakimdir.
- Denk bütçe esastır.
- Tarafsız vergileme hakimdir.
- Ekonomik ve sosyal hayata müdahale söz konusu değildir.
- Sadece tam kamusal mal ve hizmet üretilmelidir.
- Vergiler dolaylı vergilerden oluşur.

"Mali amaç (fiscal amaç) olarak da adlandırılır."

CEVAP: D

10. Cebri Olmayan Kamu Gelirleri;

- Mülk (patrimuan /mamelek)gelirleri
- Teşebbüs gelirleri
- Özelleştirme
- Yardım ve bağışlar
- Gönüllü borçlanma

Mülk gelirleri, kamuya ait taşınır veya taşınmazlarının satılması yada kiralanması sonucu elde edilen kamu geliridir.

Teşebbüs gelirleri, kamuya ait işletmelerin elde ettikleri gelirlerdir.

Özelleştirme ,devlete ait bazı kurum yada kuruluşların piyasaya devredilmesi sonucu elde edilen gelirlerdir.

Gönüllü borçlanma ,devletin finansman ihtiyacını sağlamak tasarruf ve yatırımlara yönelik eksikliğini tamamlamak kalkınma sürecine kaynak oluşturmak amacı ile yaptığı borçlanmadır.

CEVAP: E

11. Ödeme Gücüne Ulaşmada Kullanılan Teknikler;

- Artan oranlı tarife
- Ayırma ilkesi
- En az Geçim İndirimi
- Vergi muafiyet ve istisnası

Artan oranlı tarife ,gelir düzeyi arttıkça gelirin marginal faydasının azalmasıdır.

Ayırma ilkesi, ücret geliri elde edenlerin sermaye geliri elde edenlere kıyasla daha az vergilendirilmesini ifade eden ilkedir.

En az geçim indirimi, kişinin kendisi çocukları ve eşile birlikte geçimine yetecek kadar olan gelirin vergi dışı bırakılmasıdır. Asgari geçim indirimi teknikleri;

- matrahtan indirim sistemi
- dekot sistemi
- bölme sistemi

Vergi muafiyeti ,vergilendirilmesi gereken kişilerin kanun hükmü ile vergi dışı bırakılmasıdır.

Vergi istisnası ise vergi konusunun kanun hükmü ile vergi dışı bırakılmasıdır.

CEVAP: A

12. **Vergi maliyeti**, açık maliyet ve gizli maliyet olmak üzere ikiye ayrılır. Açık maliyet, vergi idaresinin faaliyetlerini sürdürmek amacıyla yaptıkları giderlerdir. Gizli maliyet, yükümlünün vergi ödemek için yaptığı giderlerdir.

Mali aldanma, vergi yükümlülerinin kendileri için sunulan kamusal mal ve hizmetlerin kendilerine ek maliyetler getireceğini fark etmeyerek mal ve hizmetlere olan taleplerini artırmalarıdır.

Mükerrer vergileme, aynı vergileme döneminde aynı vergi konusu üzerinden aynı vergi mükellefinden birden fazla vergi alınmasıdır.

Vergi amortismanı, menkul ve gayrimenkul herhangi bir malın üzerine konulan verginin ya da bu malın gelirin konulan verginin malın sermaye değerini düşürmesidir.

Mali zorlama, olağanüstü dönemlerde kamu harcamalarını finanse etmek amacıyla kaynaklara gereğinden fazla yüklenilmesidir.

CEVAP: B

13. Vergi baskısı: Verginin, kişinin malvarlığında azalmaya sebebiyet vererek yani satın alma gücünün azalması nedeniyle yaşadığı psikolojik baskıdır. Vergi baskısı sonucu mükellefin verdiği tepkiler;

- Verginin yansıtılması
- Verginin karar etkisi
- Verginin gelir etkisi
- Verginin ikame etkisi
- Vergiden kaçınma
- Vergi kaçırma
- Vergi grevi
- Vergi reddi

CEVAP: E

14. 3000 %10 = 300

6000 %20 = 1200

1000 %30 = 300

10000 1800 Ödenecek vergi

Ortalama vergi oranı=ödenecek vergi/ matrah

OVO = 1800/10000 = %18

Uzunluk farkı = vergilendirilebilir en yüksek matrah – vergilendirilebilir en düşük matrah

U.F. = 18000 – 0=18000

Yükseklik farkı = en yüksek vergi oranı –en düşük vergi oranı

Y.F. = %30 – %10 = %20

CEVAP: C

15. Bütçenin özellikleri;

- Bütçe özel bir kanundur.
- Bütçe yasama tasarrufudur.
- Bütçenin temel dayanağı Anayasa'dır.
- Bütçeyi Cumhurbaşkanı 1924 anayasasından beri veto edemez.
- Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapma yetkisi verilemez.
- Bütçe tahminidir.

CEVAP: C

16.

PLANLAMA PROGRAMLAMA SİSTEMİNİN FAYDALARLARI:	PROGRAM BÜTÇE SİSTEMİNİN FAYDALARLARI:
• Program bütçenin gelişmiş şekli olan PPBS çağdaş analiz tekniklerinden yararlanılmaktadır. • PPBS'nin amacı kamu otoritelerine en rasyonel karar verme konusunda destek olmaktır. • Kamusal faaliyetlerin yönelindikleri hedeflere ulaşma yollarını ve bu arada karşılaşılabilecek sorunlara ilişkin çözüm şekillerini ortaya koyabilmektedir. • Programlar giderek küçülen alt gruplara ayrılmakta böylelikle bütçe daha şeffaf ve etkin hale gelmektedir. • Bu sistemle kalkınma planları ile bütçeler arasında bir köprü kurulmaktadır. • Bu yöntemle hükümet hedeflerine daha rahat ulaşabilmektedir.	• Hazırlanan programla tek seçenek şeklinde yasama organına sunulmuş olduğundan değişik seçenekler üzerinde durulmaktadır. • Ne tür kamusal faaliyetlerin yapılacağı belirlenmekle, saptanmakla beraber bu hizmetlerin nasıl gerçekleştirileceği ya da gerçekleştirilmesinin imkan dahilinde olup olmadığı tartışılmamaktadır. • Sistem çağdaş analiz teknikleri kullansa da milletin iradesini temsil eden parlamentolarda yeterince tartışılması yönüyle eleştirilmektedir • Sistemin pahalı olması kalifiye insana ihtiyaç göstermesi bütçenin siyasi sosyal yönünü göz ardı etmesi nedeniyle eleştirilmektedir.

CEVAP: C

17. Döner sermayeli işletmelerde tıpkı KİT ler gibi kuruluş sermayesini devletten alan birimlerdir. Kendi bütçeleri vardır ve harcamalarını kendi gelirleri ile finanse ederler. Döner sermayeli işletmeler hazırlamış oldukları bilanço ve eklerini mali yıl bitimini takip eden 2 ay içinde Maliye Bakanlığına ve mali denetiminin yapılması için bir örneğini de Sayıştay a gönderirler.

CEVAP: D

18. Bütçe Kanun Tasarısına Bağlı Belgeler;

- bütçe gerekçesi
- yıllık ekonomik rapor
- kamu borç yönetimi raporu
- mahalli idareler ve SGK bütçe tahminleri
- merkezi yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri listesi

Not: Bütçe Çağrısı

Bütçe yasa tasarısına ekli bir belge değildir.

CEVAP: B

19. Bütçe Denklik Teorileri 3'e ayrılır:

- Geleneksel Bütçe Teorisi
- Devri Bütçe Teorisi
- Telafi Edici Bütçe Teorisi

Telafi Edici Bütçe Teorisi:

William Beveridge tarafından geliştirilmiştir.

- "Ekonomik Denge" ve "Bütçe Açığı" politikalarına dayanır.
- Ekonomi, tam istihdam ve istikrar hâlinde olmalıdır. Bu durum bütçe açığı gerektirir.
- Depresyon içindeki bir ekonomide, özel sektör tam istihdamı sağlamayacağı için bu görevi devlet üstlenecektir. Devlet, ekonomi tam istihdama ulaşınca kadar bütçe açığı vermeli, bu noktadan sonra denklik aranmalıdır.
- Bütçe açıkları borçlanma ile finanse edilir.
- Tam istihdam denge noktasına ulaşınca tekrar denk bütçe uygulanır.
- Devlet bütçesinin millî gelir içindeki önemi arttıkça telafi edici bütçenin başarı şansı da artar.

CEVAP: C

20. Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti Bütçe Kanunu ile belirlenir.

CEVAP: E

21. Cebri Borçlanma Şekilleri;

- **tam zorlama ile alınan borçlar:** hukuki zorlama altında bir kanun yürürlüğe girerek borç veren tarafın hür iradesinin göz ardı edildiği borçlanmadır.
- **zorlama tehdidi ile alınan borçlar:** doğrudan doğruya bir zorlamanın söz konusu olmadığı satılmayan tahvillerin kişi ve kurumlara zorla satılacağını ilan etmesidir.

- **manevi zorlama ile alınan borçlar:** tahvil alıcının hür iradesine bırakılarak piyasa sürülmesi ve halkı manevi baskıya sokarak tahvil alımına mecbur bırakılmasıdır.
- **zorunlu tasarruf yaratarak alınan borçlar:** vatandaş belli bir satın alma gücünden yoksun bırakarak devletin yapılan tasarrufu kendi amaçları doğrultusunda kullanmasıdır. 1961 yılında 223 sayılı kanunla OYAK için yapılan ke-sintiler.

CEVAP: E

22. Hazine Kefaletine Haiz Bonolar

- Günümüzde uygulaması yoktur.
- Merkezi devlet teşkilatı dışındaki bazı kamu kuruluşları ve KİT'lerin çıkarttığı bonolara hazine kefil olur.
- Borçlanmanın söz konusu olması için hazinenin kefaleti şarttır.
- Şekil şartları bütçe kanunlarında hüküm altına alınmıştır.

CEVAP: D

23. Dış Borçlanma Türleri;

- Hibe ,yardım ve bağış borç değildir.
- Satıcı kredileri "ihracat kredileri "olarak da adlandırılır. Kalkınma Kredisi türüdür.
- Vadesi gelen borcun kapatılması amacıyla kullanılan yeni bir kredi röfinansman kredileridir.
- Dış borçlar ödenmediğinde ülkeler arası çıkar çatışmalarına, siyasi bir çok probleme neden olurlar.
- Dış borçlar alındığında milli geliri artırır, geri ödendiğinde milli geliri azaltır.

Proje Kredisi: Kamunun yatırım projelerine dış finansman sağlamak amacıyla alınırken aynı zamanda özel sektörün yatırım projelerine de olanak sağlar. Kredi dönemin hükûmeti tarafından talep edilir. Hükûmet projeye yönelik olarak alınan krediyi kendi belirlediği yeni bir faiz oranı ile talep eden kamu ve özel sektör birimine devreder. Sadece alındıkları projenin finansmanı için kullanılır.

CEVAP: B

24. Keynesyen iktisadi Düşünce ;

- Ekonomiye devlet müdahalesi şarttır.
- Ekonomi eksik istihdamda da dengededir.
- Toplam talebi artırarak ekonomi tam istihdamda dengeye gelinebileceğini savunur.
- Tüketim cari gelirin bir fonksiyonudur.
- İş gücü arzı nominal üretim bir fonksiyonudur.
- Yatırımların faize esnekliği sıfırdır.

CEVAP: D

25. $B = B(r-g) - f$

B = Borç stokunda değişme

r = reel faiz oranı

g = büyüme oranı

f = faiz dışı bütçe fazlası

Borç stokunun değişmemesi için;

B = 0 olmalı

$0 = 300 \cdot (\%15 - \%10) - f$

f = 15

CEVAP : E

26. Enflasyonla mücadelede maliye politikası araçları;

- kamu harcama politikası
- vergi politikası
- borçlanma politikası

Daraltıcı kamu harcamaları ve vergi politikaları uygulanmalıdır.

Vergi politikalarında muafiyet istisna ve indirimler azaltılmalıdır.

Bireylerden ve ticari bankaların likit fonlarından borçlanılmalıdır.

CEVAP: C

27. Maliye Politikasının Amaçları:

1. Ekonomik istikrarı sağlamak
2. Kaynak tahsisinde etkinlik
3. Gelir Dağılımında adalet
4. Ekonomik Büyüme ve Kalkınmayı sağlamak

Ekonomik istikrarın sağlanması maliye politikasının kısa dönemli hedefi iken; ekonomik büyüme ve kalkınma maliye politikasının uzun dönemli amaçları arasında yer alır.

CEVAP: D

28. Yürütmeden doğan kaynaklar:

- Kanun Hükmünde Kararname
- Bakanlar Kurulu Kararları
- Tüzük
- Yönetmelik
- Genel Tebliğ
- Sirküler
- Özelge
- Genelge ve Genel Yazılar

Yasamadan doğan kaynaklar:

- Anayasa
- Kanun
- Uluslararası Anlaşmalar

Yargıdan doğan kaynaklar:

- Anayasa Mahkemesi kararları
- İçtihadı birleştirme kararları
- Diğer Yargı Kararları

Diğer Kaynaklar

- Doktrin
- Örf ve Adet

CEVAP: E

29. Vergi borcunu kısmen yada tamamen sona erdiren durumlar;

- ödeme
- zamanaşımı
- takas
- terkin
- tahakkuktan vazgeçme
- hata düzeltme
- uzlaşma
- ölüm
- af

CEVAP: E

30. İdari çözüm yolları;

- uzlaşma
- hataların düzeltilmesi
- cezalarda indirim
- pişmanlık

CEVAP: D

MUHASEBE

1. Maliyet esas kavramı, para mevcudu, alacaklar ve maliyetinin belirlenmesi mümkün veya uygun olmayan diğer kalemler hariç, işletme tarafından edinilen varlık ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde, bunların elde edilme maliyetlerinin esas alınması gereğini ifade eder. Soruda ticari mal alınmış ve ticari mal alış ile ilgili taşıma gideri yapılmıştır. Ticari mallar maliyet bedeliyle değerlemeye tabi tutulduğu için nakliye gideri "Ticari Mallar" hesabının borcunda izlenmelidir.

CEVAP: D

2. Dönemsellik kavramı gereği; peşin ödenmiş giderlerin sonraki döneme ait kısmı "Gelecek Aylara /Yıllara Ait Giderler" hesabında izlenir. Çünkü gelir ve giderler gerçekleştiği dönemde gösterilmelidir. Her dönemin faaliyet döneminin diğer dönemlerden bağımsız olduğunu öngörür. Soruda verilen kayıta izleyen yıla ait gider dönem sonunda bir yılın altına düştüğü için Duran Varlık hesabından, Dönen Varlık hesabına aktarılmıştır.

CEVAP: A

3. Yabancı paralı kasa hesabının alış kurundan değeri $30.000\text{€} \times 2.00 \text{ ₺} = 60.000 \text{ ₺}$ dir. Dönem sonunda dönemsellik kavramı gereği yabancı paralı varlıklara kur farkı hesaplanır.

$$30.000\text{€} \times \left(\underset{\substack{\downarrow \\ \text{Alış kuru}}}{2.00 \text{ ₺}} - \underset{\substack{\downarrow \\ \text{Dönem sonu kuru}}}{2.50 \text{ ₺}} \right) = 15.000 \text{ ₺ kambiyo kârı}$$

Dönem sonu değerlendirme kaydı;

31.12	
KASA	15.000
- €	
KAMBIYO KÂRLARI	15.000

CEVAP: C

4. "Alınan Çekler" hesabı nitelik itibarıyla hazır değerdir ve likit varlık olduğundan "Hazır Değerler" hesap grubunda yer alır. İşletmenin cüzdanında bulunan çek tahsil günü karşılıksız çıkmış ise hazır değer niteliğini kaybeder ve alacağa dönüşür. Bununla ilgili yapılması gereken kayıt şu şekilde olacaktır:

	/	
Diğer Ticari Alacaklar		X
Alınan Çekler		X
	/	

CEVAP: D

5. Hisse senetlerinin alış fiyatı

$$110.000 \text{ ₺} / 10.000 \text{ ad} = 11 \text{ ₺'dir.}$$

Dönem sonunda hisse senetlerinin borsa değerinin 9 ₺/adet olması durumunda:

$$10.000 \text{ ad} \times \left(\underset{\substack{\downarrow \\ 2 \text{ ₺}}}{11 \text{ ₺} - 9 \text{ ₺}} \right) = 20.000 \text{ ₺}$$

değer düşüklüğü söz konusudur.

- Dönem sonu karşılık kaydı;

31.12	
Karşılık Giderleri	20.000
Menkul Kıymetler Değer	
Düşüklüğü Karşılığı (-)	20.000

- İzleyen yıl hisse senetlerinin satılması durumunda;

	/	
Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü		
Karşılığı	8.000	
Bankalar	38.000	
Hisse Senetleri		44.000
Konusu Kalmayan Karşılıklar		2.000

Hisse senetlerinin:

$$\%40'ı \rightarrow 110.000 \text{ ₺} / 0,40 = 44.000 \text{ ₺}$$

Karşılık tutarının:

$$\%40'ı \rightarrow 20.000 \text{ ₺} / 0,40 = 8.000 \text{ ₺}$$

CEVAP: B

6. Tahvil ihraç tarihi 01 Ocaktır ve işletme bu tahvilleri 01 Temmuz günü satın almıştır. İhraç tarihinden 6 ay sonra yani birikmiş faiziyle birlikte satın aldığı için öncelikle 6 aylık faiz hesaplanmalıdır.

Faiz = Anapara x Faiz Oranı x Vade

$$= 150.000 \times 0,36 \times \frac{6}{12}$$

$$= 27.000 \text{ ₺}$$

Tahvil alış tutarı 180.000 ₺ (Anapara + Faiz)

- 27.000 ₺ faiz

153.000 ₺ tahvilin kayıtlı değeri

_____ / _____

Kamu Kesim Tahvil, Senet

ve Bonoları 153.000

Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar 27.000

Bankalar 180.000

_____ / _____

Faiziyle alınan tahvillerin, birikmiş faizleri "Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar" hesabının borcunda izlenir.

CEVAP: B

Y
A
R
G
I
Y
A
Y
I
N
E
V
İ

7. İşletme tarafından üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere verilen nakitler "Verilen Depozito ve Teminatlar" hesabında izlenir.

Teminat verildiğinde yapılacak kayıt:

_____ / _____

VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR 50.000

KASA 50.000

_____ / _____

- Teminat geri alınamadığında yapılacak kayıt:

_____ / _____

Diğer Olağan Gider ve

ZARARLAR 50.000

VERİLEN DEPOZİTO VE

TEMİNATLAR 50.000

_____ / _____

CEVAP: D

8. İşletmenin anonim şirketin sermayesinin %45'ine sahip olması durumunda sermaye payı "İştirakler" hesabının borcunda ve iştiraktan olan kâr payı ise "İştiraklerden Temettü Gelirleri" hesabında izlenir.

Yapılması gereken kayıt;

_____ / _____

BANKALAR 15.000

İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR 7.500

İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ

GELİRLERİ 22.500

_____ / _____

CEVAP: E

$$9. \text{ Net Alış} = \left(\begin{array}{c} \text{Dönemiçi alışlar} \\ + \\ \text{Alış giderleri} \end{array} \right) - \left(\begin{array}{c} \text{Alıştan iadeler} \\ + \\ \text{Alış iskontoları} \end{array} \right)$$

$$= (172.000 + 5.000) - (10.000 + 3.000)$$

$$= 164.000 \text{ ₺}$$

CEVAP: C

- 10.

Ticari Mallar			
DBS	58.000	Al. iad.	10.000
DİA	172.000	Al. isk.	3.000
Al. Gid.	5.000		
	235.000		13.000

Borç kalanı = 222.000

STMM = Tic. Mal. Hs. Borç Kalanı - DSS

$$= 222.000 - 47.000$$

$$= 175.000 \text{ ₺}$$

CEVAP: B

11. Net satışları bulabilmek için gelir tablosu düzenlenir;

Brüt Satışlar 275.000

Satıştan iadeler (-) (12.000)

Satış iskontoları -

Net Satışlar 263.000 ₺

CEVAP: A

12. Satış kârının bulunması için Net satışlardan satılan ticari malların maliyeti düşülür:

Net Satışlar	263.00 ₺
STMM (-)	<u>(175.000 ₺)</u>
Brüt satış kârı	88.000 ₺

CEVAP: D

13. Faaliyet kar/zararının bulunması için Brüt satış kar/zararından faaliyet giderleri düşülür:

Brüt Satış kârı	88.000 ₺
Faaliyet giderleri (-)	<u>(38.000 ₺)</u>
Faaliyet kârı	50.000 ₺

CEVAP: C

14. İşletmenin yakıt alması durumunda yapılacak kayıta:

01.09.2014	
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	25.000
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER	25.000
İNDİRİLECEK KDV	9.000
KASA	59.000

- Dönem sonunda 10.000 ₺'lik yakıt kaldığına göre işletme izleyen yıla ait 25.000 ₺'lik yakıtın 15.000 ₺'lik kısmının ilgili dönemde kullanmış bulunmaktadır. Buna göre yapılması gereken dönem sonu kaydı;

31.12.2014	
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	15.000
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	10.000
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER	25.000

CEVAP: D

15. Ay sonlarında Hesaplanan ve İndirilecek KDV hesapları karşılaştırılır.

İndirilecek KDV < Hesaplanan KDV ise fark "Ödenecek Vergi ve Fonlar" hesabında izlenir. Ancak işletmenin önceki aylardan devreden KDV alacağı olduğu için farktan düşülür.

/	
HESAPLANAN KDV	132.000
İNDİRİLECEK KDV	113.000
DEVREDEN KDV	11.000
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	8.000
/	

CEVAP: D

16. Üçüncü kişilerden kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerinin sürekli olarak artırılması amacıyla yapılan giderler "Özel Maliyetler" hesabında izlenir. Bu giderler kira süresine bölünerek eşit taksitlerle itfa edilerek yok edilir.

50.000 ₺ / 5 yıl = 10.000 ₺ yıllık amortisman tutarı

CEVAP: B

17. • İşyeri kiralandığında yapılacak kayıt;

/	
ÖZEL MALİYETLER	50.000
KASA	50.000

- Her yıl ayrılması gereken amortisman kaydı

/	
PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	10.000
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	10.000

- İşyerinin kira süresi bittiğinde yapılacak kayıt:

/	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	50.000
ÖZEL MALİYETLER	50.000

CEVAP: D

18. Nominal değerin altında ihraç edilen tahvil, senet vb. diğer menkul kıymetlerin nominal değer ile satış fiyatı arasındaki farkın gelecek döneme ait olan kısmı "Menkul Kıymetler İhraç Farkları" hesabının borcunda izlenir.

01.09.14	
BANKALAR	768.000
MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI	32.000
ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER	800.000
	/

Dönem sonlarında "Menkul Kıymetler İhraç Farkları" hesabı o süreye isabet eden tutar kadar "Finansman Giderleri" hesabının borcuna aktarılır.

32.000 ₺ → Menkul Kıymet İhraç Farkı

Finansman bonoları 8 ay vadeli olduğuna göre;

32.000 ₺ / 8 ay = 4.000 ₺/ay

İhraç tarihi olan 01 Eylül'den 31 Aralığa kadar 4 ay geçmiştir.

4.000 ₺ x 4 ay = 16.000 ₺

31.12.14	
FİNANSMAN GİDERLERİ	16.000
MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI	16.000
	/

Menkul Kıymetler İhraç Farkları hesabında kalan 16.000 ₺, bilançonun pasifinde bu hesabın borç kalanı olarak dönem başında yer alır.

CEVAP: E

19. İşletme 31.12.2014'te maliyetleri tahmini olarak yüklediğinde aşağıdaki kaydı yapar:

31.12.14	
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	35.000
MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI	35.000
	/

Fatura 15.01.2015'te işletmeye geldiğinde tahmini maliyet kesinleştiği için Maliyet Giderleri Karşılığı hesabı kapatılmalıdır. Gelen fatura KDV hariç (44.000/1.10) = 40.000 ₺'dir. Tahmini tutar, kesin tutardan 5.000 ₺ eksik yapılmıştır.

Bu durumda yapılacak kayıt aşağıdaki gibi olacaktır:

15.01.14	
MALİYET GİDERLERİ	
KARŞILIĞI	35.000
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	5.000
İNDİRİLECEK KDV	4.000
SATICILAR	44.000
	/

CEVAP: A

20. 2013 yılının net kârı 2014 yılında aşağıdaki kayıta ilgili hesaba aktarılır:

2014	
DÖNEM NET KÂRI	50.000
GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	50.000
	/

- Kâr dağıtım kaydı ise şu şekilde olacaktır:

GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI	50.000
ORTAKLARA BORÇLAR	32.000
YASAL YEDEKLER	3.000
I. Tertip 2.000	
II. Tertip 1.000	
STATÜ YEDEKLERİ	8.000
OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER	7.000
	/

CEVAP: E

21. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar içerisinde şu hesaplar yer alır:

- Komisyon Giderleri
- Karşılık Giderleri
- Kambiyo Zararları
- Menkul Kıymet Satış Zararları
- Reeskont Faiz Giderleri
- Diğer Olağan Gider ve Zararlar

CEVAP: D

22. 7/B seçeneğine göre maliyet hesapları şunlardır:

- İlk Madde ve Malzeme Giderleri
- İşçi Ücret ve Giderleri
- Memur Ücret ve Giderleri
- Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler
- Çeşitli Giderler
- Vergi, Resim ve Harçlar
- Amortisman ve Tükenme Payları
- Finansman Giderleri
- Gider Çeşitleri Yansıtma hesabı
- Üretim Maliyeti hesabı

CEVAP: B

23. Finansal Yapı (Borçlanma) Oranları:

- Kaldıraç Oranı
- Özsermaye / Varlık Oranı
- Özsermaye Çarpanı
- Özkaynak Oranı
- Finansman Oranı
- Duran Varlık / Devamlı Sermaye Oranı
- Otofinsman Oranı
- Faizin Kazanılma Sayısı

Fiyat/Satış Oranı, piyasa temelli oranlar arasında yer alır.

CEVAP: A

24. Cari Oran = $\frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$
 $= \frac{47.700}{18.000}$
 $= 2,65$

CEVAP: E

25. Asit – Test Oranı = $\frac{\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$
 $= \frac{47.700 - 6.900}{18.000}$
 $= 2,27$

CEVAP: A

26. Ortalama Tahsil Süresi = $\frac{360 \text{ gün}}{\text{Alacak Devir Hızı}}$

Öncelikle Alacak Devir Hızı bulunmalıdır:

$$\text{ADH} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ticari Alacaklar}}$$
$$= \frac{324.000}{18.000} = 18 \text{ kez} \Rightarrow \text{OTS} = \frac{360 \text{ gün}}{18 \text{ kez}} = 20 \text{ gün}$$

CEVAP: B

27. Satışların maliyeti = Brüt Satış Kârı x 4
 $= 65.000 \times 4$
 $= 260.000 \text{ ₺}$

Kâr = Satışlar – Satışların maliyeti

$$65.000 = \text{Satışlar} - 260.000$$

$$\text{Satışlar} = 195.000$$

$$\text{Özsermaye Devir Hızı} = \frac{\text{Net (Brüt) Satışlar}}{\text{Özsermaye}}$$
$$= \frac{195.000}{130.000}$$
$$= 1,5$$

CEVAP: E

28. Hedeflenen satış miktarı = $\frac{\text{Toplam sabit maliyetler} + \text{Hedef kâr}}{\text{Birim katkı payı}}$
 $\text{Birim satış fiyatı} - \text{Birim değişken gider}$
 $= \frac{1.200.000 + 25.000}{1.000 - 650}$
 $= 3.500 \text{ adet}$

CEVAP: C

29. Faiz Gideri = Anapara x Faiz Oranı x Vade

$$40.000 = 400.000 \times \text{faiz oranı} \times \frac{6}{12}$$

$$\text{Faiz Oranı} = \%20$$

CEVAP: D

30. İç iskonto = $\frac{\text{Gelecekteki değer}}{(1 + \text{faiz oranı})^{\text{vade}}}$

$$20.000 = \frac{\text{Gelecekteki değer}}{(1 + 0,10)^2}$$

$$\text{Gelecekteki değer} = 24.200 \text{ ₺}$$

$$\text{İskonto tutarı} = 24.200 \text{ ₺} - 20.000 \text{ ₺}$$

$$= 4.200 \text{ ₺}$$

CEVAP: A